

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР НАУКОВОЇ МЕДИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ
ТА ПАТЕНТНО-ЛІЦЕНЗІЙНОЇ РОБОТИ

**ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ
ЗАКЛАДІВ І ПІДРОЗДІЛІВ
ПАТОЛОГОАНАТОМІЧНОЇ
СЛУЖБИ УКРАЇНИ**

Методичні рекомендації

Київ – 2017

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР НАУКОВОЇ МЕДИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ
ТА ПАТЕНТНО-ЛІЦЕНЗІЙНОЇ РОБОТИ

«УЗГОДЖЕНО»

В.о. директора Медичного
департаменту МОЗ України

А.О. Гаврилюк

11 04

2017 р.

**ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ
ЗАКЛАДІВ І ПІДРОЗДІЛІВ
ПАТОЛОГОАНАТОМІЧНОЇ
СЛУЖБИ УКРАЇНИ**

Методичні рекомендації

(30.17/39.17)

Київ – 2017

УДК 616-091:340.6:614.2(477)

Установи-розробники:

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця
Івано-Франківський національний медичний університет
КУ «Одеське обласне патологоанатомічне бюро»
КЗ ЛОР «Львівське обласне патологоанатомічне бюро»
КЗ КОР «Київська обласна клінічна лікарня»

Укладачі:

Діброва В'ячеслав Андрійович – к.м.н., доц. кафедри патологічної анатомії №2 НМУ імені О.О. Богомольця, головний позаштатний спеціаліст МОЗ України зі спеціальності «Патологічна анатомія», тел.: +38 050 640 42 16.

Гичка Сергій Григорович – д.м.н., проф., завідувач кафедри патологічної анатомії №2 НМУ імені О.О. Богомольця, Президент Асоціації патологів України, тел.: +38 050 680 65 30.

Кузик Петро Васильович – к.м.н., доц. кафедри патологічної анатомії №2 НМУ імені О.О. Богомольця, тел.: +38 044 560 89 70.

Багрій Микола Миколайович – к.м.н., доц. кафедри патоморфології та судової медицини Івано-Франківського національного медичного університету, тел.: +38 050 733 48 72.

Бурлаченко Володимир Петрович – к.м.н., начальник КУ «Одеське обласне патологоанатомічне бюро», головний позаштатний спеціаліст Департаменту охорони здоров'я та соціального захисту населення Одеської обласної державної адміністрації зі спеціальності «Патологічна анатомія», тел.: +38 067 936 23 22.

Рібун Борис Йосипович – начальник КЗ ЛОР «Львівське обласне патологоанатомічне бюро», головний позаштатний спеціаліст-експерт ДООЗ ЛОДА зі спеціальності «Патологічна анатомія», тел.: +38 050 370 07 05.

Сидоренко Ігор Іванович – к.м.н., доц. кафедри патологічної анатомії №2 НМУ імені О.О. Богомольця, головний позаштатний спеціаліст ДООЗ КМДА зі спеціальності «Патологічна анатомія», тел.: +38 097 378 74 80.

Снісаревський Павло Петрович – завідувач відділенням патологічної анатомії КЗ КОР «Київська обласна клінічна лікарня», головний позаштатний спеціаліст ДООЗ КОДА зі спеціальності «Патологічна анатомія», тел. +38 050 167 83 76.

Узгоджено:

Гаврилюк Андрій Олександрович – в.о. директора Медичного департаменту МОЗ України.

Рецензенти:

Зербіно Дмитро Деонисович – д.м.н., проф. кафедри патологічної анатомії та судової медицини Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, академік НАМН України, член-кор. НАН України

Мішалов Володимир Дем'янович – д.м.н., проф., завідувач кафедри судової медицини НМАПО імені П.Л. Шупика, голова Проблемної комісії МОЗ та НАМН України «Патологічна анатомія. Судова медицина».

Рекомендовано до видання:

Рішення Проблемної комісії МОЗ та НАМН України “Патологічна анатомія. Судова медицина” (протокол від 02 березня 2017 р. №32).

ЗМІСТ

	стор.
Вступ.....	5
РОЗДІЛ I СТРУКТУРА, ЗАВДАННЯ І ФУНКЦІЇ ПАТОЛОГОАНАТОМІЧНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ.....	6
РОЗДІЛ II ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ПАТОЛОГОАНАТОМІЧНОГО ЗАКЛАДУ (БЮРО, ЦЕНТРУ).....	11
РОЗДІЛ III ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ПАТОЛОГОАНАТОМІЧНОГО ВІДДІЛЕННЯ (ЛАБОРАТОРІЇ).....	21
РОЗДІЛ IV РЕКОМЕНДОВАНІ ШТАТНІ НОРМАТИВИ МЕДИЧНОГО ПЕРСОНАЛУ ПАТОЛОГОАНАТОМІЧНИХ ЗАКЛАДІВ ТА ПІДРОЗДІЛІВ.....	26
Висновки.....	30
Додаток 1. Основні вимоги до приміщень та по охороні праці, техніці безпеки при роботі в патологоанатомічних закладах (підрозділах).....	31
Додаток 2. Примірний табель матеріально-технічного оснащення патологоанатомічних закладів (підрозділів).....	44
Перелік рекомендованої літератури.....	49

ВСТУП

В сучасних умовах патологоанатомічна служба в Україні забезпечує прижиттєву і посмертну діагностику хвороб, патологічних процесів, контроль якості лікувально-діагностичної роботи в закладах охорони здоров'я, підвищення кваліфікації лікарів лікувальної мережі, забезпечує органи статистики достовірною інформацією про причини смерті в лікувальних закладах.

Методичні рекомендації пропонують структуру патологоанатомічної служби, принципи організації роботи її закладів і підрозділів, штатні нормативи медичного персоналу, примірний табель оснащення патологоанатомічних закладів (підрозділів), основні вимоги до приміщень та по охороні праці, техніки безпеки при роботі у цих закладах (підрозділах).

Методичні рекомендації розроблені вперше в Україні на основі проведеного аналізу діяльності патологоанатомічної служби України, за ініціативи Асоціації патології України, звернень регіональних патологоанатомічних закладів і підрозділів щодо удосконалення роботи установ. В розробці рекомендацій використані положення Наказу МОЗ України "Про розвиток та удосконалення патологоанатомічної служби в Україні" від 12.05.1992 р. № 81 (який втратив чинність на підставі Наказу МОЗ України № 628 від 25.09.2015), інші нормативно-правові документи і джерела літератури.

Методичні рекомендації виконані в рамках НДР кафедри патологічної анатомії №2 НМУ імені О.О. Богомольця "Дослідження нозоморфозу та удосконалення морфологічної діагностики сучасних соціально небезпечних і значимих інфекційних і ендокринних захворювань" (№держреєстрації 0116U004222).

Видання рекомендоване для практичного використання у закладах охорони здоров'я і підрозділах патологоанатомічної служби України.

РОЗДІЛ І

СТРУКТУРА, ЗАВДАННЯ І ФУНКЦІЇ ПАТОЛОГОАНАТОМІЧНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Патологоанатомічна служба України (далі – Служба) – це важлива частина системи охорони здоров'я, що забезпечує прижиттєву і посмертну діагностику хвороб, патологічних станів і процесів, контроль якості надання медичної допомоги в закладах охорони здоров'я та підвищення кваліфікації лікарів, забезпечує органи статистики достовірною інформацією про причини смерті в медичних закладах.

Діяльність Служби спрямована на реалізацію державної політики у сфері охорони здоров'я, що передбачає проведення заходів, спрямованих на:

- забезпечення прижиттєвої і посмертної діагностики хвороб, патологічних станів і процесів;
- забезпечення експертизи і контролю якості діагностики та лікування на основі клініко-патологоанатомічних співставлень на всіх рівнях надання медичної допомоги;
- розробку та впровадження сучасних методів прижиттєвої діагностики та оцінки ефективності лікування захворювань;
- забезпечення достовірних даних державної статистики смертності населення та смертельних ускладнень медичних дій;
- наукову розробку матеріалів патологоанатомічних досліджень;
- зниження захворюваності, інвалідності та смертності населення.

Пріоритетними напрямками розвитку патологоанатомічної служби в Україні є:

- покращення матеріально-технічного, фінансового, кадрового і ресурсного забезпечення організаційних структур Служби;
- технічна модернізація та оптимізація роботи закладів і підрозділів Служби на принципах організаційної, професійної та економічної ефективності;
- розвиток і удосконалення прижиттєвої патоморфологічної діагностики захворювань;
- впровадження в роботу закладів і підрозділів Служби сучасних високотехнологічних імуногістохімічних, молекулярно-генетичних, ультраструктурних методів досліджень, інформаційних, телекомунікаційних технологій і телепатології;
- стандартизація порядку, автоматизація і комплексне інформаційне забезпечення патологоанатомічних досліджень та технологічних лабораторних процесів, розробка і впровадження системи технологічних стандартів, уніфікованих протоколів на основі сучасних досягнень науки, міжнародних стандартів і протоколів;
- удосконалення організаційних структур закладів і підрозділів Служби, створення та розвиток патологоанатомічних бюро, консультативно-діагностичних і референтних центрів патоморфологічної діагностики;
- забезпечення якості патологоанатомічної діагностики шляхом ліцензування, атестації, акредитації, стандартизації і сертифікації

патологоанатомічних закладів (підрозділів), впровадження систем контролю та управління якості патологоанатомічних досліджень відповідно до міжнародних стандартів якості.

Основою діяльності патологоанатомічної служби є встановлення морфологічного субстрату захворювань, патологічних процесів і станів на різних рівнях структурної організації (організмовий, системний, органний, тканинний, клітинний, ультраструктурний, молекулярний) та стадіях хвороби.

Об'єктом прижиттєвого патологоанатомічного дослідження є всі органи і тканини, видалені у пацієнтів при хірургічних операціях, а також їх невеликі фрагменти, отримані при інвазивних діагностичних маніпуляціях (діагностичні біопсії), посліди, зішкріби з метою встановлення діагнозу захворювання, характеру і динаміки патологічного процесу, контролю за лікуванням.

Важливим методом патологоанатомічного дослідження є патологоанатомічний розтин тіла померлого (аутопсія), який проводиться з метою встановлення причин, механізмів смерті хворого, остаточного діагнозу захворювання, уточнення та контролю достовірності і повноти прижиттєвої діагностики, адекватності проведення діагностичних, лікувальних, профілактичних заходів, а також для отримання даних про патоморфоз і нозоморфоз хвороб під дією лікувальних, соціально-економічних, екологічних та інших факторів. Дані аутопсій достовірно відображають структуру смертності населення та мають важливе санітарно-епідеміологічне значення.

Ключовою фігурою у Службі є лікар-патологоанатом. Ефективність роботи лікаря-патологоанатома залежить від його професійних та особистих якостей: високого професіоналізму, виконавчої дисципліни, вміння логічно мислити, здійснювати об'єктивні, науково обґрунтовані і достовірні патологоанатомічні дослідження та клініко-патологоанатомічний аналіз, ініціативи, організаторських здібностей та вміння спілкування з людьми, відповідальності за виконану роботу, дотримання норм лікарської етики, гуманності, вихованості, високого рівня культури тощо.

СТРУКТУРА СЛУЖБИ

Організаційна структура Служби представлена таким чином:

1. Головні позаштатні спеціалісти МОЗ України зі спеціальностей «Патологічна анатомія» та «Дитяча патологічна анатомія».
2. Головні позаштатні спеціалісти структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обласних, Київської міської державної адміністрації зі спеціальностей «Патологічна анатомія» та «Дитяча патологічна анатомія».
3. Громадський орган Служби:
 - Асоціація патологів України.
4. Дорадчий орган Служби:
 - Експертна проблемна комісія МОЗ і НАМН України зі спеціальності «Патологічна анатомія».
5. Науково-практичні установи Служби:
 - Інститути та кафедри патологічної анатомії вищих медичних навчальних закладів, закладів післядипломної освіти;

– Патологоанатомічні відділення (лабораторії) науково-дослідних інститутів, університетських клінік (лікарень).

6. Державні і комунальні патологоанатомічні заклади, що підпорядковуються МОЗ України, територіальним структурним підрозділам з питань охорони здоров'я:

- Патологоанатомічний центр;
- Патологоанатомічні бюро.

7. Структурні підрозділи закладів охорони здоров'я (державних, комунальних, закладів охорони здоров'я інших форм власності):

- Централізовані патологоанатомічні відділення;
- Патологоанатомічні відділення;
- Патогістологічні (патоморфологічні) лабораторії без секційного блоку роботи.

8. Консультативно-діагностичні кабінети лікарів-патологоанатомів.

ЗАВДАННЯ СЛУЖБИ

Основними завданнями Служби є:

1. Прижиттєва діагностика хвороб і патологічних процесів шляхом дослідження біопсійного та операційного матеріалів з використанням стандартних та сучасних високотехнологічних імуногістохімічних, молекулярно-генетичних і ультраструктурних методів, що забезпечує об'єктивність клінічного діагнозу, дозволяє отримати дані про динаміку патологічних процесів, доцільність лікування, прогноз захворювання, побічну дію лікарських засобів.

2. Діагностичний контроль за ефективністю лікування шляхом виконання повторних прижиттєвих патоморфологічних досліджень.

3. Посмертна діагностика хвороб і патологічних процесів, встановлення науково обґрунтованих причин та механізмів смерті на основі науково-доказової медицини.

4. Контроль і експертиза якості діагностичної і лікувальної роботи закладів охорони здоров'я незалежно від підпорядкованості, форм власності та джерел фінансування на основі клініко-патологоанатомічних співставлень, з метою виявлення і встановлення причин дефектів діагностики та лікування хвороб та патологічних процесів.

5. Контроль якості прижиттєвої і посмертної патологоанатомічної діагностики хвороб, патологічних станів і процесів.

6. Комплексний аналіз і наукова обробка результатів патологоанатомічних досліджень секційного, операційного, біопсійного матеріалів, причин і механізмів смерті, недоліків і дефектів надання медичної допомоги.

7. Аналіз структури захворюваності та причин смерті населення за матеріалами патологоанатомічних досліджень.

8. Забезпечення достовірною інформацією органів державної влади та місцевого самоврядування про структуру захворюваності, причини смерті населення, лікарняну летальність згідно матеріалів патологоанатомічних досліджень.

9. Розробка проектів нормативно-правових актів з питань діяльності Служби.

10. Визначення потреби Служби у медичному обладнанні, витратних матеріалах, виробих медичного призначення і реактивах для поліпшення прижиттєвої і посмертної діагностики захворювань, розробки, впровадження сучасних методів прижиттєвої діагностики та лікування захворювань.

11. Розробка перспективних планів та організація наукових досліджень з актуальних питань патологічної анатомії.

12. Розробка пріоритетних напрямів розвитку Служби, що передбачають укріплення матеріально-технічної бази, кадрового і фінансового забезпечення її структур.

13. Узагальнення та аналіз інформації щодо стану Служби.

14. Розробка технологічних стандартів, правил і порядку прижиттєвих і посмертних патологоанатомічних досліджень, оформлення обліково-звітної документації, стандартизованих правил формулювання патологоанатомічних діагнозів, індикаторів якості патологоанатомічних досліджень.

15. Участь в організації підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації та атестації лікарів-патологоанатомів, лікарів-патологоанатомів дитячих, середніх медичних працівників.

16. Участь закупівлі витратних матеріалів, реактивів, виробів медичного призначення та обладнання для прижиттєвої і посмертної діагностики хвороб і патологічних процесів.

17. Розробка та впровадження сучасних методів прижиттєвої і посмертної патоморфологічної діагностики захворювань.

18. Розробка, координація впровадження та контроль за виконанням загальнодержавних програм та заходів з питань розвитку Служби, прижиттєвої діагностики хвороб і патологічних процесів.

19. Розробка та контроль за реалізацією заходів, спрямованих на удосконалення і розвиток Служби.

20. Визначення проблемних питань патологічної анатомії та шляхів їх вирішення.

ФУНКЦІЇ СЛУЖБИ

Служба відповідно до покладених на неї завдань:

1. Забезпечує у межах своєї компетенції додержання закладами і підрозділами, що здійснюють прижиттєві і посмертні патологоанатомічні дослідження, конституційного права громадян на охорону здоров'я.

2. Бере участь у розробці проектів загальнодержавних програм та заходів, що передбачають поліпшення надання медичної допомоги населенню.

3. Готує пропозиції стосовно визначення пріоритетних напрямів діяльності галузі охорони здоров'я, насамперед тих, що стосуються удосконалення і розвитку Служби.

4. Розробляє та організовує виконання загальнодержавних програм та заходів, що передбачають удосконалення і розвиток Служби, поліпшення прижиттєвої діагностики хвороб і патологічних процесів.

5. Здійснює відповідно до чинного законодавства функції з оперативного управління патологоанатомічними закладами (центрами, бюро) і підрозділами закладів охорони здоров'я (патологоанатомічними відділеннями, лабораторіями).

6. Бере участь у створенні і роботі клініко-експертних комісій з питань експертизи якості надання медичної допомоги.

7. Вивчає і аналізує показники, причини лікарняної летальності, смертності населення, фатальних ускладнень медичних втручань та бере участь у розробці заходів, спрямованих на покращення якості надання медичної допомоги.

8. Бере участь у роботі міждисциплінарних комісій з метою розробки клінічних протоколів та стандартів надання медичної допомоги населенню.

9. Опрацьовує відповіді на запити органів державної влади та місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій та громадян, здійснює аналіз скарг і звернень з питань прижиттєвої, посмертної діагностики хвороб і патологічних процесів, причин і механізмів ненасильницької смерті та експертизи якості діагностики та лікування.

10. Сприяє забезпеченню навчальних процесів і наукової роботи медичних навчальних закладів та науково-дослідних установ.

11. Бере участь разом з Національною академією наук України, Національною академією медичних наук України, науковими установами в організації та проведенні наукових досліджень з пріоритетних напрямів розвитку медичної науки у сфері патологоанатомічних досліджень.

12. Забезпечує організацію підвищення кваліфікації фахівців за спеціальностями «Патологічна анатомія», «Дитяча патологічна анатомія».

13. Визначає вимоги до кваліфікаційної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації медичних працівників відповідної спеціальності.

14. Сприяє удосконаленню професійної майстерності та розвитку клінічного мислення лікарів різних спеціальностей на основі клініко-патологоанатомічних співставлень (в тому числі на клініко-експертних комісіях, клініко-патологоанатомічних конференціях, комісіях по вивченню летальних наслідків тощо).

15. Здійснює аналіз скарг і звернень з питань роботи патологоанатомічних закладів і підрозділів.

16. Бере участь у роботі ліцензійних, акредитаційних, атестаційних, експертних комісій.

17. У рамках виконання державних цільових програм здійснює моніторинг потреби патологоанатомічних закладів (підрозділів) у медичному обладнанні, витратних матеріалах, виробках медичного призначення і реактивах для поліпшення прижиттєвої і посмертної діагностики захворювань, розробки, впровадження сучасних методів прижиттєвої діагностики та лікування захворювань.

18. Здійснює міжнародне співробітництво, бере участь у розробленні проектів та укладенні міжнародних договорів України з питань діяльності Служби, забезпечує в межах своїх повноважень виконання укладених міжнародних договорів України.

РОЗДІЛ II

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ

ПАТОЛОГОАНАТОМІЧНОГО ЗАКЛАДУ (БЮРО, ЦЕНТРУ)

Патологоанатомічний заклад (патологоанатомічне бюро, центр) (далі – Заклад) є державним і комунальним закладом охорони здоров'я особливого типу, що підпорядковується МОЗ України, територіальним структурним підрозділам з питань охорони здоров'я.

Заклад є головною науково-практичною установою у регіоні з питань прижиттєвої і посмертної патологоанатомічної діагностики захворювань, встановлення науково обґрунтованих причин та механізмів смерті.

Засновниками Закладу є МОЗ України, обласні і міські ради. Заклад створюється рішенням засновника за поданням відповідного територіального структурного підрозділу з питань охорони здоров'я та обов'язковим письмовим погодженням з МОЗ України і Асоціацією патологів України, на базі закладів охорони здоров'я державної і комунальної форм власності.

Заклад здійснює свою діяльність після відповідної державної реєстрації, що здійснюється в порядку, встановленому законом, на підставі статуту, що затверджується засновником або уповноваженим ним органом, відповідно до ліцензії на провадження медичної практики за спеціальністю “Патологічна анатомія”. Обов'язковою є атестація і акредитація Закладу відповідно до чинного законодавства. Заклади повинні мати необхідну матеріально-технічну базу, відповідне обладнання та кваліфіковані кадри.

Заклад має право провадити інші види діяльності, що не належать до медичного обслуговування. До таких видів діяльності може бути віднесена не заборонена законодавством господарська діяльність, яка передбачена для закладів охорони здоров'я постановою Кабінету Міністрів України від 17 вересня 1996 р. № 1138 «Про затвердження переліку платних послуг, які надаються в державних закладах охорони здоров'я та вищих медичних закладах освіти».

Будь-яка інша діяльність Закладу не повинна створювати перешкод для здійснення медичного обслуговування.

Заклад при виконанні своїх обов'язків знаходиться у взаємодії з іншими закладами охорони здоров'я які надають екстрену, первинну, вторинну (спеціалізовану), третинну (високоспеціалізовану), паліативну медичну допомогу і медичну реабілітацію незалежно від форм власності та відомчої підпорядкованості.

Досвідчені та висококваліфіковані лікарі-патологоанатоми, працівники кафедр вищих медичних навчальних закладів і наукових установ можуть виконувати у Закладі систематичну консультативну роботу, що оплачується згідно з чинним законодавством щодо доплат до посадового окладу за лікувально-діагностичну роботу.

Час роботи Закладу, виконання патологоанатомічних розтинів тіл померлих та досліджень операційного і біопсійного матеріалів, порядок видачі

лікарських свідоцтв про смерть та тіл померлих, повідомлення результатів дослідження визначаються керівництвом Закладу.

У разі відсутності у регіоні Закладу, його функції бере на себе патологоанатомічне відділення (централізоване патологоанатомічне відділення) обласної, міської у місті Києві лікарні.

ЮРИДИЧНИЙ СТАТУС ЗАКЛАДУ

Заклад є юридичною особою, має відокремлене, закріплене за ними майно, самостійний баланс, реєстраційні рахунки у Державному казначействі, установах банків, печатку, штампи, бланки із власними реквізитами та іншу атрибутику та символіку.

Заклад набуває права та обов'язки юридичної особи з дня його державної реєстрації.

Заклад несе відповідальність за зобов'язання, що виникли при здійсненні ним своїх повноважень у межах наданих йому коштів відповідно до чинного законодавства. Заклади не несуть відповідальності за зобов'язання територіальних структурних підрозділів з питань охорони здоров'я.

Заклад має право від свого імені укладати угоди, набувати майнових, особистих і особистих немайнових прав, нести обов'язки, бути позивачем і відповідачем, третьою особою у судових установах відповідно до чинного законодавства.

Заклад здійснює оперативний, статистичний і бухгалтерський облік діяльності закладу, подає фінансову та статистичну звітність відповідним органам у встановлені чинним законодавством терміни.

Начальник Закладу та головний бухгалтер закладів несуть персональну відповідальність за додержання порядку ведення і достовірності обліку та статистичної звітності.

Структурні підрозділи Закладу (відділи, відділення та лабораторії) мають печатки та штампи із зазначенням своєї повної назви.

Заклади ведуть документацію та надають звіти, що стосуються патологоанатомічних досліджень за затвердженою формою.

Заклад має право здавати в оренду іншим підприємствам, установам та організаціям майно відповідно до чинного законодавства України, якщо це не впливає на виконання покладених на них функцій.

МЕТА І ПРЕДМЕТ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ

Заклад створений з метою реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я, що передбачає проведення в регіоні заходів, спрямованих на:

– забезпечення поліпшення прижиттєвої і посмертної діагностики та лікування захворювань; експертизи якості діагностики та лікування на основі клініко-морфологічних співставлень;

– розробку та впровадження сучасних методів прижиттєвої діагностики та лікування захворювань;

– забезпечення достовірних даних державної статистики причин смерті;

– зниження захворюваності, інвалідності та смертності населення.

Предметом діяльності Закладу є:

- визначення проблемних питань патологоанатомічної служби регіону та шляхів їх вирішення;
- розробка та впровадження нових форм та методів прижиттєвої патоморфологічної діагностики захворювань;
- організаційно-методична і аналітично-інформаційна діяльність з питань патологоанатомічної діагностики захворювань та клініко-патологоанатомічного аналізу;
- розробка, координація впровадження та контроль за виконанням нормативних актів з питань патологічної анатомії;
- участь у розробці та опрацюванні проектів загальнодержавних програм та заходів з питань прижиттєвої діагностики та лікування захворювань;
- забезпечення конфіденційності інформації про результати патоморфологічної діагностики захворювань та причини смерті;
- інформаційно-аналітичне забезпечення та консультування закладів охорони здоров'я та органів управління охорони здоров'я регіону з питань прижиттєвої і посмертної діагностики та лікування захворювань;
- інформаційний супровід реалізації загальнодержавних та регіональних програм з питань прижиттєвої діагностики та лікування захворювань з урахуванням засад доказової медицини;
- впровадження єдиної сучасної системи збору, обробки, аналізу, зберігання та передачі інформації у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та рівня підпорядкування з питань прижиттєвої діагностики та лікування захворювань;
- підготовка та видання методичних розробок, збірок, довідників та аналітичних оглядів з питань прижиттєвої діагностики та лікування захворювань на відповідній адміністративній території;
- опрацювання відповідей на запити центральних та місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій та громадян, судових органів з питань прижиттєвої діагностики та лікування захворювань;
- організаційно-методичне забезпечення підготовки підвищення кваліфікації лікарів патологоанатомів та лікарів інших спеціальностей, середнього медичного персоналу з питань прижиттєвої діагностики та оцінки ефективності лікування захворювань;
- проведення спільно з організаціями різних форм власності та підпорядкування з'їздів, науково-практичних конференцій, семінарів, оглядів, конкурсів, виставок та інших заходів, спрямованих на удосконалення патологоанатомічної служби регіону;
- встановлення міжнародних зв'язків, заснування або вступ до національних, міжнародних або зарубіжних об'єднань, підписання відповідних угод, що передбачають удосконалення патоморфологічної діагностики;
- співпраця з науковими установами України та зарубіжних країн;

- участь у реалізації міжнародних проектів та міжнародних грантів з питань прижиттєвої діагностики та оцінки ефективності лікування захворювань;

- підготовка та видання збірок, довідників та аналітичних оглядів з актуальних питань патологічної анатомії;

- організація проведення патологоанатомічних конференцій на регіональному рівні у встановленому МОЗ України порядку;

- загальне керівництво діяльністю лікарів патологоанатомів регіону;

- вивчення потреби патологоанатомічної служби регіону у медичних кадрах, оснащенні та надання пропозицій регіональному органу управління охорони здоров'я та МОЗ України щодо кадрового та матеріально-технічного забезпечення служби;

- забезпечення організаційних заходів щодо підвищення рівня якості прижиттєвої діагностики та лікування захворювань;

- забезпечення контролю за виконанням чинного законодавства щодо інформування про випадки гострозаразних інфекційних захворювань, у тому числі особливо небезпечних;

- організація музею препаратів, бібліотеки навчально-методичної медичної літератури та при наявності технічних можливостей відеотеки тощо для підвищення рівня кваліфікації медичного персоналу патологоанатомічної служби регіону.

У разі відсутності патологоанатомічних відділень у складі закладів охорони здоров'я на відповідній адміністративній території їх функції виконує Заклад на підставі угод про співпрацю із зазначеними закладами, а саме:

- прижиттєва діагностика захворювань та патологічних процесів за допомогою патологоанатомічних (патоморфологічних) досліджень біоптатів, операційного матеріалу та плаценти;

- посмертна діагностика захворювань та патологічних процесів за матеріалами патологоанатомічних розтинів з урахуванням причин та механізмів смерті;

- експертиза якості діагностики та лікування на основі клініко-патологоанатомічних співставлень;

- аналіз якості лікувальної та діагностичної роботи закладів охорони здоров'я, з якими укладені договірні відносини на проведення патологоанатомічних досліджень, шляхом співставлення клінічних та патологоанатомічних даних і діагнозів;

- розгляд випадків розходження клінічних та патологоанатомічних даних і діагнозів на клініко-патологоанатомічних конференціях, лікарсько-контрольних та клініко-експертних комісіях тощо.

Заклади можуть бути клінічною і учбовою базою медичних навчальних закладів, закладів післядипломної освіти та науково-дослідних установ.

Заклад забезпечує інформування органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування необхідною інформацією про надзвичайні ситуації та випадки, передбачені чинним законодавством та інструктивно-директивними

документами, в тому числі при виявленні ознак карантинних і особливо небезпечних інфекцій.

Заклад забезпечує облік та звітність за формами та у терміни, затверджені Державним комітетом статистики України та МОЗ України.

Власністю Закладу є біопсійний, операційний гістологічний матеріал, взятий з органів і тканин у хворих, а також аутопсійний матеріал, які зберігаються в архіві Закладу.

Зазначений матеріал може видаватися для консультацій, наукового опрацювання та інших цілей виключно з дозволу начальника Закладу.

Заклад відносяться до установ з небезпечними для здоров'я та шкідливими умовами праці.

СТРУКТУРА ЗАКЛАДУ

До складу Закладу входять такі структурні підрозділи:

- адміністрація Закладу;
- відділення (лабораторія) загальної патології з гістологічною і цитологічною лабораторіями;
- відділення (лабораторія) дитячої патології з гістологічною лабораторією;
- відділення (лабораторія) інфекційної патології з гістологічною та бактеріологічною (вірусологічною) лабораторіями;
- відділення (лабораторія) при спеціалізованих закладах охорони здоров'я;
- відділення (лабораторія) імуногістохімічної діагностики;
- патогістологічна лабораторія;
- лабораторія електронної мікроскопії;
- лабораторія гістохімічної діагностики;
- лабораторія молекулярно-генетичної діагностики;
- організаційно-методичне відділення;
- відділення медичної статистики;
- медичний архів;
- адміністративно-господарська частина;
- відділ технічного обслуговування;
- склад, гараж.

У випадку відсутності можливості організації зазначених підрозділів можуть бути організовані відділення (лабораторії) загального профілю.

МАЙНО ЗАКЛАДУ

Заклад є бюджетною, неприбутковою установою, який самостійно здійснює фінансово-господарську діяльність.

Майно Закладу становлять основні фонди та оборотні кошти, а також інші цінності, вартість яких відображається у самостійному балансі Закладу.

Джерелами формування майна Закладу є:

- майно, передане засновником;
- кошти та майно, набуто внаслідок своєї господарської діяльності, у тому числі кошти від надання платних послуг;

- майно передане від інших підприємств, організацій;
- кошти та майно, які надходять безоплатно або у вигляді фінансової допомоги, благодійні внески, пожертвування організацій, підприємств, громадян;
- інші джерела, не заборонені чинним законодавством України.

Відповідно до чинного законодавства України Заклади мають право здавати в оренду приміщення і майно іншим підприємствам, установам та організаціям, які можуть забезпечити сучасні високотехнологічні методи прижиттєвої діагностики.

Кошти спеціального фонду використовуються виключно на здійснення статутної діяльності Заклад відповідно до затвердженого кошторису.

Списання, передача з балансу на баланс, здача в оренду майна Закладу здійснюються відповідно до чинного законодавства з дозволу управління з питань майна комунальної власності обласних, Київської міської державної адміністрації за погодженням з структурними підрозділами з питань охорони здоров'я обласних, Київської міської державної адміністрації.

Невикористані у поточному році позабюджетні кошти вилученню не підлягають і використовуються у наступному році. Ці кошти не враховуються при визначенні обсягу фінансування на новий фінансовий рік.

Користування землею та іншими природними ресурсами Закладу здійснюються згідно з встановленим чинним законодавством порядком за плату, а у випадках, передбачених законодавчими актами України, на пільгових умовах.

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЗАКЛАДУ

Заклади є самостійними суб'єктами господарювання при здійсненні фінансово-економічної діяльності.

Заклади здійснюють самостійну діяльність, яка направлена на досягнення економічних, соціальних та інших результатів без мети одержання прибутку.

Кошти Закладу утворюються за рахунок державного, обласного, Київського міського бюджетів та позабюджетних надходжень.

Позабюджетні надходження складаються з:

- надходжень, отриманих, як плата за послуги, що надаються відповідно до господарської та виробничої діяльності, передбаченої для закладів охорони здоров'я Кабінетом Міністрів України;
- благодійних внесків, грантів та дарунків.

Позабюджетні надходження використовуються на витрати, передбачені на проведення заходів, пов'язаних з виконанням основних функцій діяльності Заклад, які не забезпечені, або частково забезпечені видатками загального фонду.

Позабюджетні надходження, отримані від надання платних послуг, використовуються на заходи, пов'язані з організацією надання послуг та виконанням робіт згідно із чинним законодавством про неприбуткові організації.

Після невідкладних витрат та відсутності кредиторської заборгованості позабюджетні надходження можуть використовуватися на розвиток інфраструктури Закладу, заохочення працівників, виконання позабюджетних програм та інших цілей, передбачених чинним законодавством України для неприбуткових організацій.

Заклади мають право:

- планувати свою діяльність з урахуванням потреб, планів МОЗ України, територіальних структурних підрозділів з питань охорони здоров'я;
- з дозволу МОЗ України, територіальних структурних підрозділів з питань охорони здоров'я створювати структурні підрозділи, діяльність яких забезпечує виконання визначених Положенням завдань;
- укладати від свого імені договори, угоди;
- набувати майнові права та обов'язки;
- виступати позивачем і бути відповідачем у суді, господарському суді тощо;
- самостійно витратити свої кошти, визначати напрямки використання бюджетних коштів, що залишаються у розпорядженні Закладу;
- користуватися кредитами банківських структур;
- одержувати спонсорську допомогу згідно з чинним законодавством;
- одержувати гуманітарну допомогу, у тому числі від іноземних держав та використовувати її для функціонування та розвитку Закладу;
- співпрацювати з іншими закладами та установами для виконання завдань, визначених цим Положенням (закладами охорони здоров'я, вищими медичними навчальними закладами, закладами післядипломної освіти, науково-дослідними інститутами тощо).

Заклади здійснюють облік результатів своєї діяльності, ведуть бухгалтерську та статистичну звітність у встановленому порядку і несуть відповідальність за її достовірність.

УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ

Заклад очолює начальник, який призначається на посаду та звільняється з посади відповідно до чинного законодавства керівником органу, до сфери управління якого належить (в управлінні якого перебуває) заклад, або за рішенням обласної ради чи міським головою. Призначення на посаду начальника Закладу та звільнення з посади здійснюється за поданням керівника територіального структурного підрозділу з питань охорони здоров'я.

Начальником Закладу призначається лікар-патологоанатом з вищою кваліфікаційною категорією за спеціальністю «Патологічна анатомія», спеціалізацією за спеціальністю «Організація і управління охороною здоров'я», стажем роботи за спеціальністю «Патологічна анатомія» не менше 10 років, за спеціальністю «Організація і управління охороною здоров'я» не менше 5 років.

Формою відбору кандидатів на посаду начальника Закладу є конкурс. Конкурс впроваджується згідно чинного законодавства з метою підвищення

вимог при доборі висококваліфікованих керівників з урахуванням професійних, організаторських здібностей, моральних та загальнолюдських якостей.

Начальник Закладу призначається на умовах контракту, в якому прописано: строк найму, права, обов'язки, відповідальність, умови його матеріального забезпечення відповідно до Порядку укладення контракту з керівником державного, комунального закладу охорони здоров'я, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 р. № 642.

Начальник Закладу може бути звільнений достроково на передбачених контрактом підставах відповідно до законодавства України за обов'язковим письмовим погодженням з головним позаштатним спеціалістом МОЗ України зі спеціальності «Патологічна анатомія» МОЗ України та Асоціацією патологів України.

Начальник Закладу є головним позаштатним спеціалістом територіального структурного підрозділу з питань охорони здоров'я зі спеціальності «Патологічна анатомія».

Начальник Закладу у своїй роботі безпосередньо підпорядковується керівнику територіального структурного підрозділу з питань охорони здоров'я або одному із його заступників.

Структура та штатний розпис Закладу визначаються начальником Закладу та затверджуються територіальним структурним підрозділом з питань охорони здоров'я.

Начальник Закладу здійснюють керівництво діяльністю Закладу і несе відповідальність за виконання покладених на Заклад завдань.

Начальник Закладу самостійно вирішує питання діяльності Закладу відповідно до Положення.

Начальник Закладу:

1. Несе відповідальність за формування і виконання фінансового плану і плану розвитку Закладу, результати діяльності Закладу.

2. Призначає та звільняє заступників, головного бухгалтера, керівників структурних підрозділів.

3. Діє без довіреності від імені Закладу, представляє його в усіх підприємствах, установах та організаціях.

4. Укладає різні види договорів згідно чинного законодавства.

5. Видає довіреності, відкриває у банківських установах розрахункові та інші рахунки.

6. У межах своєї компетенції видає накази та інші акти, дає вказівки, обов'язкові для всіх підрозділів та працівників Закладу.

7. Відповідно до чинного трудового законодавства приймає та звільняє працівників, застосовує заходи заохочення та накладає стягнення.

8. Застосовує державні тарифні ставки, посадові оклади відповідно з чинним законодавством.

9. Затверджує Положення про структурні підрозділи та посадові інструкції працівників Закладу.

10. Має право обґрунтованої відміни розпоряджень адміністрації закладу охорони здоров'я про видачу померлого без патологоанатомічного розтину в закладі охорони здоров'я.

11. Одержує від державних органів статистики інформацію, що може бути використана при виконанні покладених на Заклад завдань.

12. Розробляє та забезпечує виконання поточних і перспективних планів Закладу.

13. Є постійним членом колегії та клініко-експертних комісій територіальним структурним підрозділом з питань охорони здоров'я, закладів охорони здоров'я за профілями медичної практики.

14. Має право ініціювати проведення засідань клініко-експертних комісій територіальних структурних підрозділів з питань охорони здоров'я та закладів охорони здоров'я регіону, лікарсько-контрольних комісій, клініко-патологоанатомічних конференцій у закладах охорони здоров'я регіону.

15. Забезпечує підбір, розстановку, підвищення кваліфікації і виховання кадрів, поліпшення умов праці і відпочинку працівників Закладу.

16. Проводить регіональні науково-практичні та консультативні патологоанатомічні конференції, наради спеціалістів з патологічної анатомії Закладу.

17. Бере участь у роботі наукових конференцій, семінарів з актуальних питань патологоанатомічної служби, а також у засіданнях Асоціації патологів України та інших науково-практичних конференціях.

18. Створює умови для підготовки лікарів-патологоанатомів через інтернатуру.

19. Забезпечує матеріально-технічне постачання, оснащення сучасною апаратурою, вчасне проведення поточного і капітального ремонту основних фондів у встановлені терміни.

20. Обґрунтовує необхідність будівництва нових споруд для патологоанатомічної служби та місце їх розміщення.

21. Забезпечує планово-фінансову діяльність, у тому числі планування поточної діяльності, формування і використання згідно з затвердженим кошторисом фондів економічного і соціального розвитку матеріального стимулювання.

22. Забезпечує ведення та надання затвердженої медичної документації і оперативної інформації.

23. Видає доручення від імені Закладу.

24. Розпоряджається коштами і майном Закладу у межах, передбачених чинним законодавством України.

25. Здійснює перевірку діяльності структурних підрозділів Закладу і вживає заходів у разі виявлення недоліків.

26. Бере участь у виробничих, навчальних та організаційних заходах, які проводить МОЗ України, територіальні структурні підрозділи з питань охорони здоров'я, заклади охорони здоров'я, наукові установи тощо.

27. Має право на роботу за сумісництвом на посаді лікаря-патологоанатома згідно чинного законодавства України.

28. Вирішує інші питання у межах своєї компетенції.

Оплата праці начальника Закладу визначається відповідно до нормативних актів про умови праці працівників закладів охорони здоров'я патологоанатомічної служби.

ТРУДОВИЙ КОЛЕКТИВ ЗАКЛАДУ

До трудового колективу Закладу відносять громадян, які прийняті на роботу відповідно до чинного законодавства та беруть участь у діяльності Закладу на основі колективного договору, укладеного для регулювання виробничих, трудових і соціально-економічних відносин працівників Закладу.

Основною формою здійснення повноважень трудового колективу є загальні збори, які скликаються при необхідності, але не рідше, ніж два рази на рік.

Загальні збори колективу розглядають проект колективного договору та приймають рішення щодо схвалення або відхилення цього проекту.

Трудовий колектив за поданням засновника або уповноваженого ним органу і профспілкового комітету на основі типових правил затверджує правила внутрішнього трудового розпорядку.

Сторони Колективного договору звітують на загальних зборах колективу один перед одним не менше, ніж один раз на рік.

Працівники Закладу підлягають соціальному страхуванню у порядку, встановленому чинним законодавством України.

Кожний працівник Закладу зобов'язаний дотримуватися Положення про Заклад, трудової та виробничої дисципліни, виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку, нормативні акти України, місцеві нормативні акти, чесно та сумлінно ставитися до виконання своїх функціональних обов'язків.

РОЗДІЛ III ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ПАТОЛОГОАНАТОМІЧНОГО ВІДДІЛЕННЯ (ЛАБОРАТОРІЇ)

Патологоанатомічне відділення, централізоване патологоанатомічне відділення (далі – Відділення) є структурним підрозділом державного, комунального закладу охорони здоров'я.

Відділення утворюється наказом головного лікаря державного, комунального закладу охорони здоров'я, погодженим у письмовій формі з територіальним структурним підрозділом із питань охорони здоров'я.

У закладах охорони здоров'я недержавної і некомунальної форм власності або як самостійні структури утворюються патогістологічні (патоморфологічні) лабораторії без секційного блоку роботи.

Відділення здійснюють свою діяльність відповідно до ліцензії на провадження медичної практики за спеціальністю “Патологічна анатомія”. Обов'язковою є атестація Відділення і акредитація закладу охорони здоров'я, в складі якого функціонує Відділення.

Відділення є підзвітним та підконтрольним головному лікарю або заступнику головного лікаря закладу охорони здоров'я, у складі якого воно функціонує, відповідно до розподілу обов'язків. Відділення взаємодіє із структурними підрозділами закладу охорони здоров'я, у складі якого воно функціонує, а також з іншими закладами охорони здоров'я, вищими медичними навчальними закладами та науковими установами.

У разі відсутності Відділення у складі закладу охорони здоров'я з метою проведення патологоанатомічних досліджень, контролю якості лікувальної та діагностичної роботи закладу укладаються угоди про співпрацю з іншими закладами охорони здоров'я, які мають у своєму складі патологоанатомічні відділення або з патологоанатомічним бюро, центром.

Централізоване патологоанатомічне відділення створюється в одному закладі охорони здоров'я рішенням територіального структурного підрозділу з питань охорони здоров'я. Штати централізованого відділення встановлюються відповідно до об'єму роботи, що забезпечує патологоанатомічні розтини померлих і дослідження операційно-біопсійного матеріалу у закладі, у складі якого організовано централізоване відділення і у прикріплених лікувально-профілактичних закладах, а також біопсійного та операційного матеріалу з прикріплених закладів охорони здоров'я.

В складі Відділень а також лабораторій без секційного блоку роботи при виробничій необхідності можуть створюватись гістохімічна, цитологічна, імуногістохімічна лабораторії, лабораторії молекулярної патології, молекулярно-генетичних, електронномікроскопічних досліджень тощо.

Приміщення і майно Відділення згідно з чинним законодавством України можуть надаватися в орендне користування фізичним та юридичним особам, які мають ліцензію на провадження медичної практики за спеціальністю “Патологічна анатомія”, та можуть забезпечити сучасні високотехнологічні

методи прижиттєвої діагностики захворювань, якщо це не впливає на виконання покладених на Відділення функцій.

У Відділенні державного і комунального закладу охорони здоров'я можуть надаватись послуги з підготовки тіла покійного до поховання або кремації та утримання тіл померлих у холодильній камері після дослідження понад норми перебування, а також тих, що знаходяться на зберіганні, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 17 вересня 1996 р. № 1138 «Про затвердження переліку платних послуг, які надаються в державних закладах охорони здоров'я та вищих медичних закладах освіти».

Відділення може бути клінічною та учбовою базою медичних навчальних закладів, закладів післядипломної освіти та науково-дослідних установ. Досвідчені та висококваліфіковані лікарі-патологоанатоми, працівники кафедр вищих медичних навчальних закладів і наукових установ можуть виконувати у Відділенні, лабораторії систематичну консультативну роботу, що оплачується згідно з чинним законодавством щодо доплат до посадового окладу за лікувально-діагностичну роботу.

Планування діяльності Відділення, визначення штатів, забезпечення кадрами, автотранспортом, апаратурою, технічними засобами, устаткуванням, майном, виробами медичного призначення, реактивами тощо здійснюється закладом охорони здоров'я за діючими нормативами. Відділення веде документацію та надає звіти, що стосуються патологоанатомічних досліджень за затвердженими формами.

Час роботи Відділення, виконання патологоанатомічних розтинів тіл померлих та досліджень операційного і біопсійного матеріалів, порядок видачі лікарських свідоцтв про смерть та тіл померлих, повідомлення результатів дослідження визначається керівництвом закладу охорони здоров'я, у складі якого функціонує відділення, з відповідним штатним забезпеченням.

Відділення здійснює облік результатів своєї діяльності, веде статистичну звітність у встановленому порядку і несе відповідальність за її достовірність.

СТРУКТУРА ВІДДІЛЕННЯ

Структура та штати Відділення визначаються штатним розписом закладу охорони здоров'я, у складі якого воно функціонує.

Функції та відповідальність персоналу Відділення визначаються посадовими інструкціями (функціональними обов'язками). До складу Відділення можуть входити: секційний блок, патогістологічна, гістохімічна, цитологічна, імуногістохімічна лабораторії, лабораторії молекулярної патології, молекулярно-генетичних, електронномікроскопічних досліджень тощо.

ЗАВДАННЯ ВІДДІЛЕННЯ

Основними завданнями Відділення є:

1. Прижиттєва діагностика захворювань та патологічних процесів за допомогою патологоанатомічних (патоморфологічних) досліджень біоптатів, операційного матеріалу.

2. Динамічний контроль за ефективністю лікування шляхом проведення повторних прижиттєвих морфологічних досліджень.

3. Посмертна діагностика захворювань та патологічних процесів за матеріалами патологоанатомічних розтинів з урахуванням причин та механізмів смерті.

4. Експертиза якості діагностики та лікування на основі клініко-морфологічних співставлень.

5. Аналіз структури захворюваності та причин смерті населення за даними патологоанатомічних досліджень.

6. Забезпечення достовірною інформацією територіальних органів управління охорони здоров'я про структуру захворюваності та причини смерті населення за результатами патологоанатомічних досліджень.

7. Надання матеріалів патологоанатомічних досліджень для навчання лікарів та молодших спеціалістів з медичною освітою.

8. Сприяння розвитку клінічного мислення лікарів різних спеціальностей на основі клініко-анатомічних співставлень (у тому числі на клініко-анатомічних конференціях, комісіях по вивченню летальних випадків тощо).

9. Аналіз якості лікувальної та діагностичної роботи закладу охорони здоров'я, у складі якого воно функціонує або з яким укладено договірні відносини на проведення патологоанатомічних досліджень, шляхом співставлення клінічних та патологоанатомічних даних і діагнозів.

10. Розгляд випадків розходження клінічних та патологоанатомічних даних і діагнозів на засіданнях лікувально-клініко-патологоанатомічних конференціях.

11. Надання консультативної допомоги лікарям інших спеціальностей з питань прижиттєвої діагностики та лікування захворювань.

12. Впровадження нових форм та методів прижиттєвої діагностики та оцінки ефективності лікування захворювань.

13. Участь у проведенні наукових досліджень з питань патологічної анатомії.

14. Визначення потреби закладу охорони здоров'я, у складі якого функціонує Відділення, у виробі медичного призначення, медичному обладнанні та витратних матеріалах для прижиттєвої та посмертної діагностики захворювань.

15. Систематичне проведення роботи з підвищення ділової кваліфікації працівників відділення.

16. Організаційно-методичне забезпечення підготовки підвищення кваліфікації лікарів-патологоанатомів, фахівців з біологічною освітою, середнього і молодшого медичного персоналу.

Патогістологічні (патоморфологічні) лабораторії без секційного блоку роботи недержавної і некомунальної форм власності, а також фізичні особи - підприємці, що провадять господарську діяльність з медичної практики за спеціальністю «Патологічна анатомія» подають статистичну звітність з питань провадження господарської діяльності в порядку, встановленому для державних і комунальних закладів охорони здоров'я.

ФУНКЦІЇ ВІДДІЛЕННЯ

Відділення відповідно до покладених на нього завдань:

1. Забезпечує у межах своєї компетенції додержання права громадян на охорону здоров'я.
2. Вивчає, аналізує і прогнозує показники стану здоров'я населення та бере участь у розробці заходів, спрямованих на покращення прижиттєвої діагностики та лікування захворювань.
3. Забезпечує конфіденційність інформації про результати патоморфологічної діагностики захворювань та причини смерті.
4. Надає інформацію на запити центральних та місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій та громадян з питань, що знаходяться у межах компетенції Відділення.
5. Веде ділове листування із головними позаштатними спеціалістами департаментів охорони здоров'я обласних, Київської міської державної адміністрації, підприємствами, установами та організаціями, закладами охорони здоров'я незалежно від форми власності та рівня підпорядкування з питань, що знаходяться у межах повноважень Відділення.
6. Співпрацює з науковими установами і вищими навчальними закладами України та зарубіжних країн.
7. Сприяє організації підвищення кваліфікації спеціалістів закладу охорони здоров'я, у складі якого воно функціонує, з питань прижиттєвої діагностики та лікування захворювань.
8. Забезпечує впровадження нових методів діагностики захворювань, вдосконалення організаційних форм роботи та підвищення якості роботи працівників.
9. Проводить аналіз основних інтегральних показників роботи Відділення та надає пропозицій адміністрації закладу охорони здоров'я щодо їх покращання.
10. Забезпечує підтримання належного кваліфікаційного рівня, підготовку і підвищення кваліфікації медичного персоналу Відділення.
11. Проводить у Відділенні комплексні санітарно-гігієнічні, протиепідемічні заходи та дотримання інструкції з охорони праці та пожежної безпеки.
12. Виконує інші функції, що впливають з покладених на Відділення завдань.

ПРАВА ВІДДІЛЕННЯ

Відділення відповідно до покладених на нього завдань має право:

1. Одержувати у встановленому чинним законодавством порядку інформацію від закладів охорони здоров'я, установ, підприємств, органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, громадських об'єднань, необхідні статистичні та оперативні дані, звіти з питань, що знаходяться у межах компетенції Відділення та необхідні для реалізації покладених на нього завдань.

2. Вносити на розгляд керівництву закладу охорони здоров'я, у складі якого воно функціонує, пропозиції щодо:

2.1. Відзнаки спеціалістів Відділення.

2.2. Вдосконалення роботи Відділення та закладу, у складі якого воно функціонує.

3. Користуватися відповідними матеріально-технічними засобами, необхідними для виконання завдань, що знаходяться у компетенції Відділення.

4. Скликати в установленому порядку наради з питань, що належать до компетенції Відділення.

КЕРІВНИЦТВО ВІДДІЛЕННЯМ

Відділення очолює завідувач, який призначається та звільняється з посади згідно з чинним законодавством наказом керівника закладу охорони здоров'я, у складі якого функціонує відділення, за погодженням з головним позаштатним спеціалістом структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обласних, Київської міської державних адміністрацій зі спеціальності «Патологічна анатомія».

Завідувачем Відділення призначається лікар-патологоанатом, який має повну вищу освіту за напрямом підготовки "Медицина", інтернатуру або спеціалізацію зі спеціальності «Патологічна анатомія», «Дитяча патологічна анатомія», вищу кваліфікаційну категорію та стаж практичної роботи за фахом не менше 10 років.

Завідувач Відділення у своїй роботі безпосередньо підпорядковується головному лікарю та заступнику головного лікаря закладу охорони здоров'я, у складі якого функціонує відділення, відповідно до розподілу обов'язків.

Завідувач Відділення:

1. Керує Відділенням, несе персональну відповідальність за якість патологоанатомічних досліджень, прижиттєвої діагностики захворювань;

2. Здійснює свою діяльність у межах наданих повноважень відповідно до Положення про Відділення, координує свою діяльність із відповідними структурними підрозділами закладу охорони здоров'я, у складі якого функціонує Відділення;

3. Планує та організовує діяльність Відділення, розподіляє обов'язки між працівниками, аналізує результати роботи;

4. Подає відповідно до чинного законодавства пропозиції керівництву закладу охорони здоров'я, у складі якого функціонує Відділення, щодо призначення на посади, звільнення з посад та переміщення працівників Відділення, заохочення, накладання стягнень та інших питань службової діяльності;

5. Вживає необхідних заходів щодо вдосконалення організації роботи Відділення;

6. Забезпечує дотримання працівниками Відділення правил внутрішнього трудового розпорядку;

7. Вживає необхідних заходів щодо підвищення кваліфікації працівників Відділення.

РОЗДІЛ IV

РЕКОМЕНДОВАНІ ШТАТНІ НОРМАТИВИ МЕДИЧНОГО ПЕРСОНАЛУ ПАТОЛОГОАНАТОМІЧНИХ ЗАКЛАДІВ ТА ПІДРОЗДІЛІВ

Посади лікарського персоналу, середнього, молодшого медичного та іншого персоналу патологоанатомічних закладів (центрів, бюро), патологоанатомічних підрозділів (відділень, лабораторій) встановлюються відповідно до рекомендованих штатних нормативів закладів охорони здоров'я із врахуванням обсягу роботи, категорій складності патологоанатомічних розтинів, патоморфологічного дослідження операційного і біопсійного матеріалів, норм часу, кількості медичних закладів, що обслуговує патологоанатомічне бюро (центр) або патологоанатомічне відділення (лабораторія) тощо.

Рекомендовані примірні штатні нормативи лікарського персоналу патологоанатомічних бюро (центрів) та патологоанатомічних відділень (лабораторій) закладів охорони здоров'я:

1. Посади лікарів-патологоанатомів та лікарів-патологоанатомів дитячих патологоанатомічних бюро (центрів), які обслуговують тільки медичні заклади, розташовані в обласному центрі, районних (в області) патологоанатомічних відділень з обслуговуванням лікувально-профілактичних закладів тільки даного району устанавлюються з розрахунку 1 посада при річному навантаженні на:

200 патологоанатомічних розтинів померлих у віці 18 років і старших першої категорії складності, або

175 патологоанатомічних розтинів померлих у віці 18 років і старших другої категорії складності, або

150 патологоанатомічних розтинів померлих у віці 18 років і старших третьої категорії складності, або

125 патологоанатомічних розтинів померлих у віці 18 років і старших четвертої категорії складності, або

100 патологоанатомічних розтинів померлих у віці 18 років і старших п'ятої категорії складності, або

150 патологоанатомічних розтинів померлих і мертвонароджених дітей, плодів першої категорії складності, або

135 патологоанатомічних розтинів померлих і мертвонароджених дітей, плодів другої категорії складності, або

120 патологоанатомічних розтинів померлих і мертвонароджених дітей, плодів третьої категорії складності, або

100 патологоанатомічних розтинів померлих і мертвонароджених дітей, плодів четвертої категорії складності, або

90 патологоанатомічних розтинів померлих і мертвонароджених дітей, плодів п'ятої категорії складності, або

4 000 випадків прижиттєвих патологоанатомічних досліджень операційного і біопсійного матеріалів першої категорії складності, або

3 500 випадків прижиттєвих патологоанатомічних досліджень операційного і біопсійного матеріалів другої категорії складності, або
 3 000 випадків прижиттєвих патологоанатомічних досліджень операційного і біопсійного матеріалів третьої категорії складності, або
 2 500 випадків прижиттєвих патологоанатомічних досліджень операційного і біопсійного матеріалів четвертої категорії складності, або
 2 000 випадків прижиттєвих патологоанатомічних досліджень операційного і біопсійного матеріалів п'ятої категорії складності, проведених за рік.

2. Посади лікарів-патологоанатомів та лікарів-патологоанатомів дитячих патологоанатомічних бюро (центрів), які обслуговують медичні заклади обласних центрів та прикріплених районів області, централізованих міжрайонних патологоанатомічних відділень, патологоанатомічних відділень лікарень, багатoproфільних, однопрофільних і спеціалізованих закладів охорони здоров'я устанавлюються з розрахунку 1 посада при річному навантаженні на:

150 патологоанатомічних розтинів померлих у віці 18 років і старших першої категорії складності, або

125 патологоанатомічних розтинів померлих у віці 18 років і старших другої категорії складності, або

110 патологоанатомічних розтинів померлих у віці 18 років і старших третьої категорії складності, або

95 патологоанатомічних розтинів померлих у віці 18 років і старших четвертої категорії складності, або

80 патологоанатомічних розтинів померлих у віці 18 років і старших п'ятої категорії складності, або

110 патологоанатомічних розтинів померлих і мертвнонароджених дітей, плодів першої категорії складності, або

90 патологоанатомічних розтинів померлих і мертвнонароджених дітей, плодів другої категорії складності, або

80 патологоанатомічних розтинів померлих і мертвнонароджених дітей, плодів третьої категорії складності, або

70 патологоанатомічних розтинів померлих і мертвнонароджених дітей, плодів четвертої категорії складності, або

60 патологоанатомічних розтинів померлих і мертвнонароджених дітей, плодів п'ятої категорії складності, або

3 000 випадків прижиттєвих патологоанатомічних досліджень операційного і біопсійного матеріалів першої категорії складності, або

2 500 випадків прижиттєвих патологоанатомічних досліджень операційного і біопсійного матеріалів другої категорії складності, або

2 400 випадків прижиттєвих патологоанатомічних досліджень операційного і біопсійного матеріалів третьої категорії складності, або

2 200 випадків прижиттєвих патологоанатомічних досліджень операційного і біопсійного матеріалів четвертої категорії складності, або

2 000 випадків прижиттєвих патологоанатомічних досліджень операційного і біопсійного матеріалів п'ятої категорії складності, проведених за рік.

При змішаному характері робіт (патологоанатомічні розтини і дослідження операційно-біопсійного матеріалу), їх поєднанні у патологоанатомічному бюро (центрі), відділенні (лабораторії) розрахункова кількість посад лікарів-патологоанатомів та лікарів-патологоанатомів дитячих сумується.

Обліковою одиницею навантаження медичного персоналу патологоанатомічних закладів (підрозділів) є:

– при прижиттєвому патологоанатомічному дослідженні операційного і біопсійного матеріалу – виготовлення та дослідження одного об'єкту, яким є один гістологічний препарат із зрізом одного шматочка тканини (одного зразка), забарвленого однією методикою або обробленого однією імуногістохімічною реакцією;

– при патологоанатомічному дослідженні померлого – один патологоанатомічний розтин.

Посада завідувача патологоанатомічним відділенням (лабораторії) устанавлюється за наявності у штаті відділення (лабораторії) не менше однієї посади лікаря-патологоанатома.

Завідувач патологоанатомічним відділенням виконує роботу лікаря-патологоанатома:

– за наявності у штаті структурного підрозділу 1 - 5 посад лікарів-патологоанатомів - у обсязі не менше 100 % нормативного навантаження;

– за наявності у штаті структурного підрозділу 6 - 9 лікарів-патологоанатомів - у обсязі не менше 75 % нормативного навантаження;

– за наявності у штаті структурного підрозділу 10 - 14 посад лікарів-патологоанатомів - у обсязі не менше 50 % нормативного навантаження;

– за наявності у штаті структурного підрозділу 15 посад та більше лікарів-патологоанатомів - виконує тільки особливо складні дослідження.

Посада завідувача організаційно-методичним відділом вводиться у кожному обласному патологоанатомічному бюро.

Посада лікаря-патологоанатома організаційно-методичного відділу обласного патологоанатомічного бюро устанавлюється за наявності 50 лікарських посад, враховуючи посади завідувачів.

Рекомендовані примірні штатні нормативи фахівців з базовою та неповною вищою медичною освітою та технічних працівників патологоанатомічних бюро (центрів) та патологоанатомічних відділень закладів охорони здоров'я:

1. Посади лаборантів устанавлюються з розрахунку 1,5 посади на кожному посаді лікаря-патологоанатома, встановлену згідно з пунктами 1.3.1, 1.3.2.

2. Посади фельдшерів-лаборантів можуть устанавлюватися у межах посад лаборантів, передбачених у п. 2.1.

3. У кожному патологоанатомічному бюро вводиться 1 посада старшого лаборанта бюро.

4. У кожному структурному підрозділі за наявності у штаті не менше 5 посад лаборантів (фельдшерів-лаборантів), замість посади лаборанта устанавлюється посада старшого лаборанта лабораторії (відділення), який виконує роботу в обсязі 75 % нормативного навантаження.

5. На посаду лаборанта (медицина) з лабораторної справи (патологія) може призначатися особа із вищою немедичною освітою за спеціальностями біологічного профілю, яка в устанавленому порядку допущена до медичної діяльності.

6. За потреби посади фельдшера-лаборанта, лаборанта патологоанатомічної лабораторії (відділення) можуть бути замінені на посади медичних реєстраторів, медичних статистиків, фотографів тощо.

7. Посада медичного реєстратора вводиться з розрахунку на кожні 5 посад лікарів-патологоанатомів, враховуючи посаду завідувача, але не менше 1 посади на одне патологоанатомічне відділення (лабораторію).

8. Для забезпечення безперервності морфологічної діагностики, у разі потреби, за рішенням органу охорони здоров'я у патологоанатомічних бюро (центрах) та патологоанатомічних відділеннях може вводиться 1 цілодобовий пост лаборантів (фельдшерів-лаборантів).

Рекомендовані примірні штатні нормативи молодшого медичного та іншого персоналу патологоанатомічних бюро (центрів) та відділень закладів охорони здоров'я:

1. Посади молодших медичних сестер устанавлюються з розрахунку 0,7 посади на кожну посаду лікаря-патологоанатома, але не менше 2 посад на одне патологоанатомічне відділення (лабораторію).

2. За рішенням органу охорони здоров'я у патологоанатомічних відділеннях у разі потреби прийому померлих протягом доби з інших лікувально-профілактичних закладів додатково встановлюється цілодобовий пост молодших медичних сестер для забезпечення цієї роботи у вечірній і нічний час, у вихідні і святкові дні.

3. Для забезпечення цілодобового транспортування тіл померлих, у патологоанатомічних бюро (центрах) встановлюються посади водіїв спеціалізованого медичного транспорту згідно економічних розрахунків.

ВИСНОВКИ

В сучасних умовах для виконання патологоанатомічною службою України завдань і функцій необхідні:

1. Модернізація матеріально-технічної бази служби, її відповідність рівню розвитку світової медичної науки і практики охорони здоров'я.

2. Обов'язкове прижиттєве патологоанатомічне (патоморфологічне) дослідження всього об'єму операційного і біопсійного матеріалів у закладах охорони здоров'я всіх рівнів надання медичної допомоги незалежно від підпорядкованості, форм власності та джерел фінансування.

3. Проведення патологоанатомічних досліджень померлих у закладах охорони здоров'я з метою контролю і експертизи якості діагностичної і лікувальної роботи.

4. Незалежність професійної діяльності фахівців Служби.

5. Соціально-правовий захист спеціалістів Служби.

6. Постійне належне фінансування, матеріально-технічне і кадрове забезпечення Служби на пріоритетних засадах.

7. Впровадження і використання в патологоанатомічній практиці сучасних високотехнологічних діагностичних методів імуногістохімії і молекулярної патології, автоматизованого гістологічного лабораторного обладнання (гістопроектори, станції для заливки, автоматизовані ротаційні мікротомі, автостейнери тощо), сучасних інформаційних, телекомунікаційних технологій і телепатології.

8. Стандартизація, впровадження технологічних стандартів і протоколів, автоматизація і комплексне інформаційне забезпечення патологоанатомічних досліджень та модернізація технологічного лабораторного процесу.

9. Впровадження систем контролю і управління якості патологоанатомічних досліджень відповідно до міжнародних стандартів якості (стандартів ISO тощо), централізація та створення патологоанатомічних закладів (бюро) і референтних центрів патоморфологічних досліджень.

10. Постійне будівництво нових, реконструкція, ремонти та переобладнання діючих корпусів патологоанатомічних закладів і підрозділів.

ДОДАТОК №1
ОСНОВНІ ВИМОГИ
ДО ПРИМІЩЕНЬ ТА ПО ОХОРОНІ ПРАЦІ, ТЕХНІЦІ БЕЗПЕКИ ПРИ
РОБОТІ В ПАТОЛОГОАНАТОМІЧНИХ ЗАКЛАДАХ (ПІДРОЗДІЛАХ)

Основі вимоги до приміщень та Державні будівельні норми В.2.2-10-2001 "Заклади охорони здоров'я" є обов'язковими при проектуванні і будівництві нових, а також при переобладнанні, експлуатації корпусів та приміщень патологоанатомічних закладів і підрозділів (центрів, бюро, відділень, лабораторій) усіх типів незалежно від їх відомчого підпорядкування і форм власності.

Будівництво нових і реконструкція патологоанатомічних закладів (підрозділів), що вже існують, допускаються лише при наявності затвердженого проекту, який узгоджений з закладами санітарно-епідеміологічного нагляду.

Заново побудовані патологоанатомічні заклади або ті, що підлягають реконструкції, у встановленому порядку приймаються до експлуатації спеціальною комісією при обов'язковій участі в ній спеціалістів санітарно-епідеміологічного нагляду і зацікавлених осіб. Приймання будови (приміщення) оформлюється актом вказаної комісії з висновками про можливість їх експлуатації.

Патологоанатомічні заклади і підрозділи (центри, бюро, відділення, лабораторії) можуть бути клінічною базою вищих медичних навчальних закладів, закладів післядипломної освіти та науково-дослідних установ відповідно до «Положення про клінічний лікувально-профілактичний заклад охорони здоров'я», затвердженого Міністерством охорони здоров'я України від 05.06.1997 р. №174 та укладених угод про співпрацю з метою проведення спільної консультативно-діагностичної, навчально-виховної та науково-дослідної роботи.

Приміщення та майно патологоанатомічних закладів (бюро, центрів), централізованих патологоанатомічних і патологоанатомічних відділень закладів охорони здоров'я згідно з чинним законодавством України можуть надаватися в орендне користування фізичним та юридичним особам, які мають ліцензію на провадження медичної практики за спеціальністю "Патологічна анатомія", та можуть забезпечити сучасні високотехнологічні методи прижиттєвої діагностики захворювань, якщо це не впливає на виконання покладених на патологоанатомічний заклад (підрозділ) функцій.

Обладнання і експлуатація електрообладнання та електромережі у патологоанатомічних закладах (підрозділах) повинні задовольняти вимоги існуючих Правил обладнання електричних установок.

У патологоанатомічних закладах (підрозділах) повинні дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку, правил пожежної безпеки, виробничої безпеки, безпеки праці та техніки безпеки, а також проводитись санітарно-гігієнічні, протиепідемічні заходи тощо.

В приміщеннях корпусів патологоанатомічних закладів і підрозділів незалежно від форми власності та відомчої підпорядкованості категорично

забороняється розміщення інших структурних підрозділів закладів охорони здоров'я, фізичних і юридичних осіб, що не належать до патологоанатомічної служби, діяльність яких не сприяє виконанню покладених на патологоанатомічний заклад (підрозділ) функцій.

До роботи в патологоанатомічних закладах (підрозділах) допускаються дорослі особи, які мають відповідну освіту і підготовку за фахом, володіють необхідними теоретичними знаннями та професійними навичками відповідно до вимог діючого законодавства, не мають протипоказань до роботи за даною спеціальністю за станом здоров'я, які пройшли в установленому порядку попередній (під час поступлення на роботу) і періодичні (під час трудової діяльності) медичні огляди, навчені безпечним методам і прийомам виконання робіт, пройшли вступний інструктаж з охорони праці та інструктаж з охорони праці на робочому місці, стажування на робочому місці і перевірку знань з охорони праці.

Під час роботи у патологоанатомічних закладах (підрозділах) всі працівники повинні свідомо і сумлінно ставитись до праці, дотримуватись дисципліни праці, умов трудового договору, трудового законодавства, колективного договору, правил та вимог по охороні праці, техніці безпеки, гігієні праці, пожежній охороні; раціонально використовувати реактиви, інструментарій та спеціальний одяг, систематично підвищувати свій професійний рівень, своєчасно і ретельно виконувати розпорядження адміністрації закладу, використовувати захисний медичний спеціальний одяг, санітарне взуття, захисні засоби, індивідуальні мило, рушники тощо.

Весь персонал патологоанатомічних закладів (підрозділів) повинен проходити обов'язковий попередній медичний огляд при поступленні на роботу і щорічні обов'язкові періодичні медичні огляди.

Відповідальність за виконання даних вимог несе адміністрація установи, начальники патологоанатомічних закладів, завідувачі патологоанатомічними відділеннями (лабораторіями). Контроль за виконанням вимог здійснюється відповідними органами центральної виконавчої влади та органами місцевого самоврядування згідно чинного законодавства України.

Начальники патологоанатомічних закладів, завідувачі патологоанатомічними відділеннями (лабораторіями) повинні розробляти на основі даних вимог інструкції по техніці безпеки і виробничої санітарії по окремих ділянках робіт (секційний зал, приміщення для зберігання трупів, лабораторія, кімната для миття тощо).

Затверджені інструкції повинні бути вивішені (в рамках під склом) на видному місці кожної ділянки робіт.

ВИМОГИ ДО ТЕРИТОРІЇ, ПЛАНУВАННЯ І ОБЛАДНАННЯ ПАТОЛОГОАНАТОМІЧНИХ ЗАКЛАДІВ, БЮРО, ВІДДІЛЕНЬ

1. Вимоги до території.

Ділянка патологоанатомічного корпусу повинна знаходитись збоку від лікувальних корпусів і бути відділеною від них захисною зеленою зоною (парк або сад) шириною не менше 15 м.

Ділянка повинна мати обладнані під'їзні шляхи, окремий в'їзд, який використовується, як правило, лише для потреб патологоанатомічного закладу (підрозділу) і який в окремих випадках може бути суміщений лише з в'їздом у господарську зону.

Патологоанатомічний корпус і під'їзди до нього мають бути ізольовані від прилягаючих житлових будинків та не повинні проглядатися з вікон приміщень перебування хворих, житлових будинків і з саду для хворих.

Санітарний розрив від патологоанатомічного корпусу до інших будівель повинен становити не менше 30 м.

2. Вимоги до приміщень.

Патологоанатомічний корпус повинен мати окремі приміщення і не може бути розміщений в одному будинку з підсобними службами різних закладів або лікувальними кабінетами. Патологоанатомічний корпус, як правило, не повинен розміщуватися у кількох будинках. У лікарнях до 100 ліжок в окремих випадках при узгодженні з санітарно-епідеміологічною службою може допускатися розміщення патологоанатомічного відділення у господарському корпусі, якщо у склад останнього не входить адміністративна група, харчоблок і продовольчий склад. Не допускається розміщення в одному приміщенні із патологоанатомічним закладом (підрозділом) (навіть на різних поверхах) віварію і експериментального відділення установи.

Патологоанатомічний корпус обов'язково повинен мати вивіски з:

- назвою закладу;
- інформацією про дні та години роботи, номером (ами) телефону (ів) для довідок;
- іншою необхідною інформацією.

Склад і площі приміщень патологоанатомічних закладів (підрозділів) повинні відповідати Державним будівельним нормам В.2.2-10-2001 "Заклади охорони здоров'я". Перелік та розміри площі приміщень патологоанатомічних корпусів визначаються завданням на проектування.

Загальна площа приміщень патологоанатомічного корпусу у лікарнях до 100 ліжок пропонується 44 м. кв., а в лікарнях з кількістю ліжок 100 і більше з розрахунку на 1 ліжко:

	100 ліжок	1,08 м. кв.
	200	0,77
В лікарнях	300-400	0,51
на	600	0,83
	800	0,78
	1000	0,68

Висота основних приміщень патологоанатомічного корпусу повинна бути від підлоги до стелі не менше 3 м.

Перелік обов'язкових необхідних приміщень патологоанатомічних закладів і підрозділів (центрів, бюро, відділень, лабораторій):

Секційний блок:

- секційний (і) зал (и);

- передсекційна (і);
- трупосховище з холодильними камерами;
- кімната для одягання тіл покійників і підготовки їх до поховання.

Гістологічна лабораторія:

- кімната вирізання операційно-біопсійного матеріалу;
- кімната термінових біопсій;
- апаратна;
- кімната для виготовлення гістологічних препаратів.

Лабораторія (іі) для імуногістохімічних, молекулярно-біологічних та інших досліджень.

Інші приміщення:

- вестибюль;
- гардероб для співробітників та відвідувачів;
- реєстратура;
- кімната прийому операційно-біопсійного матеріалу;
- хол і туалет для відвідувачів;
- кімната для видачі довідок;
- зал (и) для видачі тіл померлих;
- туалет (и) для персоналу;
- душова (і) кімната (и);
- кабінет (и) лікаря (ів);
- кабінет начальника центру, бюро або завідувача відділенням;
- кімната (и) відпочинку працівників;
- лаборантська (і);
- кімната (и) молодшого персоналу;
- кімната чергового санітара;
- музей препаратів.

Складські приміщення:

- архів мікропрепаратів та архів документації;
- матеріальний склад;
- склад для зберігання отруйних реактивів;
- кімната для зберігання хімічних реактивів;
- кімната для зберігання макроскопічного архіву.

Секційний зал, призначений для розтинів померлих від інфекційних захворювань, повинен мати окремий запасний зовнішній вхід.

Планування приміщення патологоанатомічного корпусу повинно відповідати наступним вимогам: приміщення, пов'язані з транспортуванням трупів усередині будинку, проведенням розтинів, обробленням і зберіганням нефіксованого секційного і біопсійного матеріалу, повинні бути відділені тамбуром або коридором від гістологічної лабораторії, приміщень для лікарів і обслуговуючого персоналу, музею, душової і санітарного вузла, а також інших приміщень, не призначених для вказаних вище цілей; секційний зал не повинен межувати безпосередньо з приміщенням для видачі трупів.

Планування дверних проїомів і конструкція дверей у трупосховищі, у передсекційній, секційному залі, кімнаті для одягання і у траурній залі повинні забезпечувати вільне пересування носилок і проїзд каталки з тілом.

Приміщення патологоанатомічного корпусу повинні бути сухими.

У приміщенні для зберігання трупів повинна бути холодильна установка і ліфт (якщо зберігання трупів розміщене не на одному поверсі з секційною) для подавання трупів у секційний зал.

Кількість холодильних камер, які пристосовані до зберігання тіл померлих у патологоанатомічних корпусах залежить від кількості померлих у медичному закладі: до 100 померлих на рік — 1 камера; 100-200 померлих — 2 камери; 200-400 померлих — 3 камери; 400 померлих і більше – 4 камери і більше.

Для зберігання трупів повинні бути лежаки розміром 1,8x0,6 м або полиці чи особливі сейфи.

Для персоналу патологоанатомічного закладу (підрозділу) обов'язково повинна бути передбачена душова кімната.

Стіни і перегородки повинні бути виготовлені із водостійких неорганічних матеріалів.

Стіни і підлоги всіх приміщень повинні бути непроникливими для гризунів, гладкими, без щілин. Всі кутки і місця сполучення стін, підлоги і стелі у приміщеннях повинні бути закругленими, без карнизів і декоративних оздоблень.

Стіни кабінетів повинні бути покриті масляною фарбою до половини висоти, а стіни секційного залу, передсекційної, кімнати для зберігання трупів і санітарного вузла – мати облицювання глазурованими плитками від підлоги до стелі.

Підлоги у секційному залі, препараторській, передсекційній і кімнаті для зберігання трупів повинні бути покриті водонепроникливим матеріалом, який легко вичищається і витримує часте миття дезінфекційними розчинами, та повинні бути рівними, без порогів, виступів, зручними для транспортування трупів на каталках. Підлога у секційній повинна мати стік у каналізацію або спеціальний приймач стічних вод із відділення.

Підлоги у патогістологічній лабораторії і приміщеннях для лікарів повинні бути вкриті лінолеумом.

Віконні рами і двері у секційному залі і передсекційній повинні мати масляне пофарбування або виготовлені з металопластика. Дверні приладдя повинні легко піддаватися очищенню. У літній час вікна повинні мати металеві сітки від мух.

3. Водопровід, каналізація, опалювання і газ.

Патологоанатомічні заклади (центри, бюро, відділення), повинні бути забезпечені водопроводом, гарячим водопостачанням, каналізацією, центральним опалюванням і газом (якщо в населеному пункті є газова мережа).

В місцевості, яка не має водопроводу і каналізації, влаштовуються внутрішні водопровід і каналізація.

Усі стічні води від патологоанатомічного закладу при наявності у місті або селищі каналізації з очисними спорудами і пристроєм для знезараження стічних

вод належать підключенню до загальноміської або селищної каналізаційної системи.

Якщо міська або селищна каналізація не забезпечена спорудами для очищення і знезараження стічних вод, також якщо каналізація відсутня, то при установі повинні бути збудовані місцеві споруди для очищення і знезараження стічних вод.

Для миття рук персоналу у приміщеннях патологоанатомічного бюро і відділення (лабораторії) повинні бути водопровідні раковини окремо від раковин, передбачених для миття інвентаря і інструментарію. У секційному залі і передсекційній повинні бути встановлені спеціальні хірургічні умивальники з ліктьовим або педальним пуском води.

Центральна система опалювання повинна забезпечувати можливість регулювання подавання тепла у приміщення, різні по тепловому режиму, тепловиділенню і вологості повітря.

Опалювальні прилади повинні бути споруджені і розташовані з розрахунком можливості систематичного очищення їх поверхні.

4. Вентиляція.

Усі приміщення патологоанатомічного бюро і відділення (лабораторії) повинні бути обладнані витяжною вентиляцією з механічним спонуканням.

Розрахункова температура і кратність обміну повітря повинні бути прийняті згідно діючих норм і правил.

Ізольовані секційні зали, в яких проводиться розтин померлих від особливо небезпечних та небезпечних інфекційних хвороб, а також хворих на ВІЛ-інфекцію/СНІД, туберкульоз обов'язково повинні бути обладнані активною приточно-витяжною вентиляцією із фільтрами тонкого очищення, відкритими і екранованими бактерицидними ультрафіолетовими опромінювачами для дезінфекції повітря, двома умивальниками з підводкою водогінних мереж гарячої та холодної води, диспансерами із ліктьовим керуванням біля умивальників, а також забезпечені достатньою кількістю дезінфекційних, антисептичних засобів та рідким милом з антимікробними властивостями.

Незалежно від наявності приточно-витяжної вентиляції у всіх приміщеннях повинні бути обладнані відкидні фрамуги або кватирки, що легко відчиняються.

У гістологічній лабораторії повинні бути обладнані витяжні шафи з механічним спонуканням.

У великих лабораторіях, де постійно використовуються складні методики різних забарвлень, необхідно обладнати стіл з місцевим витяжним пристроєм.

5. Освітлення.

Усі приміщення патологоанатомічного бюро, відділення (лабораторії) повинні мати пряме природне освітлення. Відношення площі вікон до площі підлоги повинно бути: у секційній і лабораторії - 1:4-1:5, у решті приміщень - 1:6-1:8.

Приміщення повинні бути забезпечені системою загального та місцевого штучного освітлення, що відповідає вимогам діючих норм.

У секційних залах штучне освітлення повинно забезпечуватися безтіньовими світильниками.

6. Меблі.

У патологоанатомічних бюро, відділеннях (лабораторіях) усі меблі повинні бути покриті фарбами світлих тонів.

Секційний стіл повинен бути обладнаний підводкою холодної та гарячої води і мати стік у каналізацію, що закривається сіткою-уловлювачем.

Для запобігання охолодження і промокання ніг, робоче місце біля секційного стола укривається дерев'яною решіткою.

Секційні столи повинні виготовлятися з водонепроникного матеріалу і мати покриття, що легко очищається (мармур, мозаїчні плити, нержавіюча сталь, оцинковане залізо) і витримує часте миття дезінфекційними засобами. Обладнання дерев'яних секційних столів без металевої обшивки не допускається.

Каталки, носилки та інші прилади для транспортування тіл померлих повинні мати металеві покриття, що легко очищаються і дезінфікуються.

ВИМОГИ ДО УТРИМАННЯ І ЕКСПЛУАТАЦІЇ ПРИМІЩЕНЬ ПАТОЛОГОАНАТОМІЧНИХ ЗАКЛАДІВ

У всіх приміщеннях патологоанатомічних закладів щодня необхідно проводити вологе прибирання з застосуванням гарячої води та миючих засобів.

Зранку, на початку робочого дня всі приміщення необхідно добре провітрювати. Наприкінці робочого дня медичний персонал повинен прибрати робоче місце, закрити і поставити у витяжну шафу весь посуд, що містить леткі речовини.

Щодня після закінчення розтинів і видачі трупів секційний стіл, малий секційний столик, інструменти, чашки терезів, раковини і ванни для промивання органів, решітки на підлозі, підлоги у секційному залі та в трупосховищі, інструменти, клейончасті фартухи і нарукавники ретельно миють холодною, а потім гарячою водою із застосуванням соди та миючих засобів. Після розтину трупа, померлого від інфекційного та паразитарного захворювання, приміщення секційного залу, його обладнання, інвентар дезінфікують дезінфекційними засобами.

Після дезінфекції і прибирання проводять опромінення секційного залу відкритими бактерицидними ультрафіолетовими лампами впродовж не менше 3 годин.

Секційний зал після розтинів добре провітрюють, а при обробці дезінфікуючими засобами провітрюють через одну годину після обробки.

Щотижня у секційному залі і трупосховищі треба проводити повне ретельне прибирання з миттям вікон, стін і стелі, які викладені плиткою чи пофарбовані масляною фарбою, гарячою водою з милом або содою і 3 % розчином хлораміну або з іншим миючим і дезінфікуючим засобом.

Не рідше одного разу на місяць, а також після розтину трупів осіб, що померли від інфекційних та паразитарних хвороб, проводиться повне

(генеральне) прибирання в усіх приміщеннях із використанням при митті дезінфекційних засобів.

Провітрювати приміщення секційної і трупосховища після проведення дезінфекції слід через одну годину.

Після розтину померлого від особливо небезпечної інфекції дезінфекція патологоанатомічного закладу проводиться силами і засобами санітарно-епідеміологічної служби.

Застосування для дезінфекції інструментарію, секційних столів і рукавичок отруйних речовин (сулема тощо), а також зберігання їх в секційному залі та підсобних приміщеннях суворо забороняється.

Присутність на розтині сторонніх осіб, родичів і близьких померлого категорично забороняється.

Допуск родичів, близьких та інших осіб, що не мають відношення до проведення патологоанатомічного розтину, до приміщень секційного блоку (секційний зал, трупосховище, кімнати для одягання тіла) суворо забороняється.

Вихід медичного персоналу, який займається розтином трупа, в одязі та рукавичках, що використовуються під час аутопсії, за межі секційного залу категорично заборонений.

Якщо під час розтину, на підлогу випадково виливається кров та інші рідини, вони повинні бути відразу ліквідовані молодшою медичною сестрою, що допомагає при розтині.

Підлога приміщень патологоанатомічних закладів повинна залишатися завжди сухою, щоб запобігти вірогідності травм у результаті ковзання.

Кількість осіб, що приймають участь у розтині трупів, померлих від особливо небезпечних інфекцій, і при обробці матеріалів розтину, повинна бути обмежена.

Розтин трупів, померлих від особливо небезпечних інфекцій, проводиться в окремому ізольованому секційному залі (приміщенні), яке після закінчення розтину повинно підлягати ретельній дезінфекції дезінфекційними засобами. Дезінфекції підлягає весь інструментарій, інвентар, спецодяг і білизна. Кров'яна сироватка, біологічний матеріал та всі інші відходи повинні бути знезаражені на місці розтину – засипані хлорним вапном на одну годину. Одягають тіло померлого в спеціально відведеній для цього кімнаті. Одягання трупів у секційному залі і трупосховищі категорично забороняється.

Тіла осіб, померлих від небезпечних інфекційних захворювань, видаються родичам і близьким або організаціям для поховання у щільно забитій і запаяній труні, з письмовим зобов'язанням відвезти труну з тілом безпосередньо із патологоанатомічного закладу на кладовище або в крематорій, без права розкриття труни і без права завою додому або в інші приміщення, з попередженням про кримінальну відповідальність за невиконання цього зобов'язання. У цих випадках укладання тіла у труну здійснюється із дотриманням належних санітарних правил.

ВИМОГИ ПРИ РОБОТІ У ПАТОЛОГОАНАТОМІЧНИХ ЗАКЛАДАХ

1. Загальні вимоги.

Робота у патологоанатомічному закладі та підрозділі (бюро, центрі, відділенні, лабораторії) пов'язана зі шкідливими та важкими умовами праці (проведенням розтинів померлих від різних захворювань, у тому числі інфекційних; дослідження біопсійного й операційного матеріалу, який також нерідко є носієм інфекційних агентів (туберкульоз, паразити тощо)), які передбачають підвищення посадових окладів (ставок) на 15 відсотків згідно додатку 3 спільного наказу Міністерства праці та соціальної політики й Міністерства охорони здоров'я України № 308/519 від 05.10.2005 «Про впорядкування умов оплати праці працівників закладів охорони здоров'я та установ соціального захисту населення». Згідно додатку 4 даного наказу передбачено доплату 60 відсотків погодинної ставки (окладу) за кожну годину роботи при безпосередньому контакті з органами та тканинами хворих на СНІД та ВІЛ-інфікованими.

Робота у патологоанатомічному закладі (бюро, центрі, відділенні) пов'язана також із постійним використанням у роботі шкідливих для організму хімічних речовин та хімічних речовин, віднесених до алергенів, робота з якими дає право на підвищення посадових окладів лікарів та фахівців з базовою та неповною вищою медичною освітою на 15 відсотків згідно додатку 7 спільного наказу Міністерства праці та соціальної політики й Міністерства охорони здоров'я України № 308/519 від 05.10.2005 «Про впорядкування умов оплати праці працівників закладів охорони здоров'я та установ соціального захисту населення». Медичний персонал патологоанатомічних закладів (підрозділів) щодня контактує із наступними шкідливими речовинами: формалін, ксилол, бензол тощо, а також легкозаймистими речовинами (спирт тощо).

З усім персоналом, який поступає на роботу і працює в патологоанатомічних закладах (підрозділах) повинен проводитися докладний інструктаж по техніці безпеки, небезпечним методам і заходам роботи.

Проведення інструктажу повинно реєструватися в журналі проведення інструктажу.

Медичний персонал не повинен допускатися на розтин померлих без захисного спеціального одягу і у взутті, що вбирає вологість.

Адміністрація закладу охорони здоров'я зобов'язана безперервно забезпечувати медичних працівників патологоанатомічних відділень санітарним одягом, спецодягом, взуттям і попереджувальними засобами згідно з нормами і табелем оснащення.

Медичний персонал, крім халата для звичайної роботи, повинен мати інші халати, які використовуються окремо при вирізанні операційно-біопсійного матеріалу та під час роботи у секційному залі.

Одяг медичного персоналу, що проводить розтин, повинен бути спеціальним, який використовується тільки в секційному залі. Весь спецодяг, санітарний одяг і взуття, які використовуються для проведення розтину, повинні бути індивідуальними та зберігатися в окремій шафі в передсекційній.

Медичний персонал, який проводить розтини трупів, одягає на ноги окреме взуття, бажано без шнурків або гумові короткі боти. На спеціальний легкий робочий костюм або звичайний халат одягають глухий довгий халат із застібками або зав'язками зі спини. Зверху халата надягають захисний прогумований фартух, нижній край якого доходить до взуття, але не волочуться по підлозі. На голову обов'язково одягається шапочка для перестороги всмоктування волоссям запахів. Руки захищені анатомічними гумовими рукавичками. При відсутності підозри на інфекцію рукавички можуть бути ретельно вимиті з милом з обох сторін, висушені та посипані тальком. Використовувати потрібно одну і ту ж сторону.

Медичний персонал, який проводить розтини трупів, померлих від небезпечних інфекційних хвороб, повинен працювати у подвійному комплекті санітарного одягу (два халати, дві пари рукавиць, нарукавників, дві шапочки) з респіратором, у гумових чоботах і прогумованому фартуху, що закриває ноги до ступень.

Халати і шапочки повинні пратися по мірі забруднення, а фартухи, нарукавники і рукавиці митися і дезінфікуватися після кожного розтину молодшим медичним персоналом.

Після розтину померлого від інфекційного захворювання, вся білизна, санітарний одяг і спецодяг, що стикаються з трупом, повинні перед пранням обов'язково підлягати дезінфекції залежно від виду інфекції.

Халати, шапочки та інша білизна патологоанатомічних закладів можуть пратися у лікарняній пральні, але окремо від білизни інших відділень.

Виносити для прання санітарний одяг, спецодяг і білизну додому категорично забороняється.

Для персоналу патологоанатомічного закладу біля умивальників постійно повинні знаходитись мило та щітка для миття рук і паперовий рушник (електрорушник).

В патологоанатомічних закладах повинні бути аптечки з набором необхідних медикаментів (йод, перев'язувальний матеріал, нашатирний спирт тощо) для надання першої медичної допомоги.

2. Загальні правила поведінки в секційному залі.

В секційному залі не повинно бути сторонніх осіб. Тут завжди повинна бути тиша та ділова обстановка. В приміщеннях секційного блоку повинно знаходитись якнайменше людей.

В секційному залі забороняються сторонні розмови. Всі розмови і розпорядження повинні вестись в напівголоса, особливо під час розтину кількох тіл померлих. Обговорення результатів розтину повинні проходити у відповідній спокійній обстановці.

Фото- і відеодокументування ходу аутопсії здійснюється виключно лікарем-патологоанатомом або особою, якій патологоанатом доручив здійснити фотофіксацію. Присутнім на розтині (лікарям, лаборантам, студентам тощо) забороняється проводити фото- та відеофіксацію.

Вихід в одязі та рукавичках, що використовувались у секційній, якщо вони і чисті, за межі секційної зали категорично заборонений.

Випадково пролиті на підлогу кров та інші рідини повинні бути відразу ліквідовані молодшим медичним персоналом, який допомагає при розтині. Підлога секційного залу повинна зоставатися завжди сухою, щоб запобігти вірогідності травм у результаті ковзання.

Паління в секційному залі категорично заборонено всім присутнім без виключення.

Електроприлади, які застосовуються в секційному залі (освітлювачі різних типів тощо) повинні бути надійно заземлені, особливо враховуючи роботу у вологих умовах секційної.

3. Вирізання операційно-біопсійного та секційного матеріалів.

Вирізання операційно-біопсійного та секційного матеріалів проводиться у патогістологічній лабораторії або у спеціальній для цього призначеній кімнаті, обладнаній витяжною шафою, або у передсекційній.

Для вирізання операційно-біопсійного та секційного матеріалів повинен бути спеціальний стіл з набором інструментів, які повинні вживатися лише для цієї мети.

Фіксування матеріалу повинно проводитися тільки у витяжній шафі, а зберігання його – в спеціальній кімнаті (фіксаційній), забезпеченій повною ізоляцією. Розливання формаліну і міцних кислот, приготування розчинів із них повинні проводитися також лише у витяжній шафі.

Вирізання матеріалу повинно проводитися у гумових рукавицях та спеціальному халаті, що піддається миттю, чи у халаті та фартуху.

Інструментарій, стіл і дошка після закінчення вирізання повинні бути добре вимиті й оброблені дезінфікуючим розчином.

Матеріал, який залишається після вирізання для архіву («вологий» архів), повинен зберігатися у герметично закритих ємностях у 10% розчині нейтрального формаліну. Кожна ємність повинна мати наклейку з переліком номерів аутопсії і біопсії, що в ній зберігається. Цей архівний матеріал зберігається у спеціально відведеному сховищі.

Архівні матеріали, терміни зберігання яких закінчилися, повинні періодично утилізуватися.

4. Робота у патогістологічній лабораторії.

Гістологічні лабораторії, крім необхідних меблів (шафи, столи тощо) повинні бути обладнані витяжними шафами зі спонукальною тягою, у яких проводиться розлив хімічних летких речовин, виготовлення реактивів, прожарювання сірчанокислої міді тощо.

Отруйні речовини повинні зберігатися у лабораторіях в окремій кімнаті в металевих шафах або сейфах під замком. Особливо отруйні речовини (сулема тощо) повинні зберігатися у спеціально виділеному внутрішньому відділенні шаф або сейфів.

На вікнах кімнати, де зберігаються отруйні речовини, повинні бути залізні ґрати, а двері повинні бути оббиті залізом.

В лабораторії з невеликим обсягом роботи допускається зберігання речовин не в окремій кімнаті.

В установах, які мають кілька лабораторій, споруджується одна кімната для зберігання отруйних речовин.

Кімнати або шафи (сейфи), у яких зберігаються отруйні речовини, повинні закриватися на замок, а після закінчення робочого дня опечатуватися печаткою або пломбуватися.

Ключі від кімнати й шаф (сейфів), де зберігаються отруйні речовини, а також печатка або пломбір, повинні знаходитись у особи, що відповідає за зберігання отруйних речовин.

Відповідальним за зберігання отруйних речовин і документів на них є керівник лабораторії або особа, вповноважена на те наказом по установі.

Розфасування, подрібнення, зважування і відмірювання отруйних речовин проводиться у витяжних шафах з допомогою спеціально виділених для даної мети приборів і посуду (ваги, лійки, ступки, циліндри тощо).

Після закінчення роботи особливо отруйні речовини закриваються у металеві шафи (сейфи), у яких вони зберігаються.

Решта отруйних речовин закриваються у шафу в робочій кімнаті.

При надходженні отруйних речовин особа, яка відповідає за їх зберігання, зобов'язана особисто перевірити відповідність отриманих отруйних речовин супровідним документам.

Відпуск отруйних речовин для поточної роботи проводиться тільки з письмового дозволу керівника установи або його замісника і лише з вимоги, підписаної завідувачем лабораторією, із указанням у ній прізвища особи, що отримує цю речовину. При цьому на кожну упаковку наклеюються етикетки:

- з позначенням найменування отруйних речовин;
- із зображенням перехрещених кісток і черепа, з написом "Отрута" і "Поводитися обережно".

Перед відпусканням отруйних речовин особа, яка відповідає за їх зберігання, зобов'язана особисто перевірити обґрунтування для відпуску, відповідність речовини супровідним документам і правильність упаковки, після чого розписуватися у копії вимоги.

Отруйні речовини підлягають предметно-кількісному обліку в окремих книгах, які пронумеровані, прошнуровані і скріплені печаткою і підписом керівника установи.

Облік проводиться по формі:

- прихід (дата, звідки отримано і номер документа, кількість);
- витрачання (дата, кому видані, на що використані, кількість);
- залишок.

Сильнодіючі речовини повинні зберігатися в окремих шафах, які після закінчення роботи закриваються на замок.

Усі хімічні, леткі речовини, які є в лабораторії (ксилол, толуол, хлороформ, анілін, формалін тощо) повинні зберігатися у щільно закритому скляному посуді у закритій шафі у віддалені від нагрівальних приладів і відкритого полум'я.

Леткі речовини повинні зберігатися у біксах і банках, закритих притертими пробками, і відкриваються лише у момент безпосереднього користування даною речовиною.

Кислоти і луги повинні зберігатися у скляному посуді з притертими пробками на нижніх полицях шаф, окремо від реактивів і барвників.

При розведенні міцних кислот, щоб запобігти розбризкуванню, необхідно кислоту додавати у воду, а не навпаки.

При кип'ятінні реактивів не можна закривати посуд (пробірки, колби) пробкою.

Електричні і газові нагрівальні прилади (електроплитка, водяна баня) повинні знаходитись віддалено від вибухонебезпечних і горючих речовин на підставках з вогнетривкого матеріалу.

ДОДАТОК 2
ПРИМІРНИЙ ТАБЕЛЬ
МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОГО ОСНАЩЕННЯ
ПАТОЛОГОАНАТОМІЧНИХ ЗАКЛАДІВ (ПІДРОЗДІЛІВ)

Примірний табель матеріально-технічного оснащення визначає рекомендований мінімальний перелік обладнання, устаткування та засобів, необхідних для оснащення конкретного патологоанатомічного закладу (центру, бюро), його структурного підрозділу, патологоанатомічного відділення (лабораторії) державних, комунальних закладів охорони здоров'я, закладів охорони здоров'я інших форм власності, медичних навчальних закладів і наукових установ, а також для забезпечення діяльності фізичних осіб - підприємців, що провадять господарську діяльність з медичної практики за спеціальністю «Патологічна анатомія».

1. АПАРАТИ І ПРИЛАДИ

- 1.1. Аквадистилятор (не менше одного на кожне відділення або лабораторію).
- 1.2. Апарат для гістологічної обробки тканин, автомат гістологічний або гістопроцесор карусельного чи інших типів (не менше двох на кожне відділення або лабораторію відповідно до об'єму робіт).
- 1.3. Апарат для фарбування тканин (не менше одного на кожне відділення або лабораторію).
- 1.4. Апарат для заливки тканин у парафін (не менше одного на кожне відділення або лабораторію).
- 1.5. Апарат для струшування розчинів (не менше одного на кожне відділення або лабораторію).
- 1.6. Апарат для розпилю кісток склепіння черепа (не менше одного на кожне відділення або лабораторію).
- 1.7. Апарат для заточування і правки мікротомних ножів (не менше одного на кожне відділення або лабораторію).
- 1.8. Апарат телефонний з телефаксом.
- 1.9. Баня водяна, лабораторна з електропідігрівом (не менше однієї на кожне відділення або лабораторію).
- 1.10. Внутрішньокорпусний телефонний зв'язок (для патологоанатомічних закладів, що розміщені у великих корпусах).
- 1.11. Ваги медичні, ваги спеціалізовані, лабораторні, торсійні (набір ваг діапазоном від 0,01 гр до 10 кг і більше), в тому числі ваги електронні для зважування внутрішніх органів, плодів, мертвороджених, новонароджених (не менше одного набору ваг на кожне відділення або лабораторію).
- 1.12. Декальцинатор (не менше одного на кожне відділення або лабораторію).
- 1.13. Деструктор для подрібнення анатомічних (біологічних) відходів (не менше одного на кожне відділення або лабораторію).
- 1.14. Цифрова фото-(відео) камера (для макрозйомки), диктофон (не менше однієї камери і диктофону на кожне відділення або лабораторію).

- 1.15. Комп'ютер з принтером, модемом, сканером (не менше одного на кожне робоче місце лікаря-патологоанатома).
- 1.16. Кріостат (не менше одного на кожне відділення або лабораторію).
- 1.17. Ксерокс (не менше одного на кожне відділення або лабораторію).
- 1.18. Світильник безгіньовий підвісний (один на кожний секційний стіл для розтинів) і переносний (один світильник на 2 секційних столи).
- 1.19. Лупа (не менше двох на кожне відділення або лабораторію).
- 1.20. Лупа бінокулярна (не менше однієї на кожне відділення або лабораторію).
- 1.21. Мікротом ротаційний або санний з наборами одноразових лез або багаторазових ножів (кількість мікротомів залежно від об'єму досліджуваного матеріалу).
- 1.22. Мікротом заморожуючий або заморожучі столики до мікротому для виготовлення термінових біопсій (кількість мікротомів залежно від об'єму досліджуваного матеріалу).
- 1.23. Мікроскоп лабораторний (біологічний, дослідний) бінокулярний з освітлювачем і набором об'єктивів від $\times 2-4$ до $\times 100$ (по одному на кожного лікаря-патологоанатома і по одному на 2-3-х лаборантів).
- 1.24. Мікроскоп люмінесцентний (не менше одного на кожне відділення або лабораторію).
- 1.25. Морозильна камера (від -25 до -70 °C) (не менше однієї на кожне відділення або лабораторію).
- 1.26. Опромінювач бактерицидний відкритий і екранований (не менше двох на кожний секційний зал та не менше одного опромінювача на кімнату для вирізки секційного та операційно-біопсійного матеріалів).
- 1.27. Папки горизонтальні і вертикальні (або спеціальні коробки) для мікропрепаратів.
- 1.28. рН-метр (не менше одного на кожне відділення або лабораторію).
- 1.29. Робоча станція для макроскопічного дослідження та вирізки секційного та операційно-біопсійного матеріалів («робоче місце лікаря-патологоанатома») (не менше однієї на кожного лікаря-патологоанатома).
- 1.30. Ростомер складний для дорослих і новонароджених (не менше одного на кожне відділення або лабораторію).
- 1.31. Секундомір (не менше одного на кожне відділення або лабораторію).
- 1.32. Спиртометр (набір) (не менше одного на кожне відділення або лабораторію).
- 1.33. Стіл секційний з підголовниками і столиками для препарування органів, з підставками для лікаря-патологоанатома.
- 1.34. Мікрохвильова піч (для імуногістохімічної лабораторії).
- 1.35. Термованни для гістологічних зрізів (не менше одного на 2 лаборантів).
- 1.36. Термостолики для предметних стекол (не менше одного на 2 лаборантів).
- 1.37. Термостат для парафіну та заливки матеріалу та реактивів (не менше двох на кожне відділення або лабораторію).
- 1.38. Холодильник спеціальний або побутовий (по одному в кожне робоче приміщення).

- 1.39. Холодильні камери (касетні) для зберігання тіл померлих (1-,2-,3-,6-, 12-вмісні, але не менше однієї на кожне відділення або лабораторію).
- 1.40. Цифрова відеокамера для мікрофотографування з спеціальною насадкою для мікроскопа і комп'ютера (не менше однієї на кожне відділення або лабораторію).
- 1.41. Центрифуга (не менше однієї на кожне відділення або лабораторію).
- 1.42. Годинник-таймер (не менше одного на кожне відділення або лабораторію).
- 1.43. Шафа сушильно-стерилізаційна (не менше однієї на кожне відділення або лабораторію).
- 1.44. Шафа архівна для стекол і блоків (не менше однієї на кожне відділення або лабораторію).
- 1.45. Робочі станції для заливки операційного та біопсійного матеріалу в парафін (не менше однієї на кожне відділення або лабораторію).

2. МЕДИЧНІ ІНСТРУМЕНТИ

- 2.1. Голка для препарування (за кількістю лаборантів).
- 2.2. Набори гістологічні (за кількістю лаборантів).
- 2.3. Набори підготовки померлого до поховання (бальзамування, протиаутолізної обробки тощо) (не менше двох наборів на кожне відділення або лабораторію).
- 2.4. Набори секційні (не менше одного на кожного лікаря-патологоанатома).
- 2.5. Набори секційні для мертвнонароджених і трупів дітей до 1-го року.
- 2.6. Шприци для промивання порожнин різних розмірів з наборами голок.
- 2.7. Набір інструментів для імуноморфологічних досліджень (мікропіпетки, насадки тощо) (для імуногістохімічної лабораторії).

3. МЕДИЧНІ МЕБЛІ Й УСТАТКУВАННЯ

- 3.1. Крісло напівм'яке (для кожного лікаря-патологоанатома і лаборанта).
- 3.2. Кушетка медична.
- 3.3. Полиці (стелажі книжкові, для музейних макропрепаратів).
- 3.4. Підставка для тазів.
- 3.5. Сейф (не менше одного на кожне відділення або лабораторію).
- 3.6. Стільці напівм'які (для відвідувачів).
- 3.7. Стіл кабінетний (для кожного лікаря-патологоанатома).
- 3.8. Стіл лабораторний (для кожного лікаря-патологоанатома і лаборанта).
- 3.9. Табурет гвинтовий з металевим сидінням.
- 3.10. Візок міжкорпусний з підйомною панеллю (гідро- або електропідйомник - не менше 1 на 2 касетних холодильних камери).
- 3.11. Візок міжкорпусний з панеллю, що закривається.
- 3.12. Візок міжкорпусний зі знімною панеллю.
- 3.13. Тумба під апарати та прилади.
- 3.14. Шафи витяжні (не менше двох на кожне відділення або лабораторію).
- 3.15. Шафи індивідуальні для спеціального одягу (одна на кожного співробітника).

- 3.16. Шафи для верхнього одягу (не менше двох на кожне відділення або лабораторію).
- 3.17. Шафа книжкова (не менше двох на кожне відділення або лабораторію)
- 3.18. Шафа медична одностулкова (не менше двох на кожне відділення або лабораторію)
- 3.19. Шафа металева (не менше однієї на кожне відділення або лабораторію).

4. ПОСУД, НАБОРИ РЕАКТИВІВ ТА ІНШІ ПРЕДМЕТИ

- 4.1. Аптечка медична (не менше трьох на кожне відділення або лабораторію).
- 4.2. Бинт, марля, вата, папір фільтрувальний.
- 4.3. Набори лабораторного посуду, лабораторних склянок, циліндрів, колб, скляних банок темного та світлого скла з притертою кришкою; лійки лабораторні різних розмірів.
- 4.4. Термометри (до 100 °С).
- 4.5. Чашки біологічні (Петрі), піпетки Пастера; піпетки мірні.
- 4.6. Бюкс-набір (один на кожного лаборанта).
- 4.7. Пробірки хімічні, центрифужні (при необхідності).
- 4.8. Штатив для пробірок; штатив для дозаторів.
- 4.9. Дозатор одноканальний 0,5 - 100 мкл.
- 4.10. Набір йоржів для миття лабораторного посуду.
- 4.11. Набори реактивів і речовин для обробки секційного і операційно-біопсійного матеріалів (спирт, ксилол тощо).
- 4.12. Набори реактивів, барвників і речовин для фарбування та виготовлення гістологічних препаратів.
- 4.13. Набори реактивів для імуноморфологічних досліджень (для імуногістохімічної лабораторії).
- 4.14. Дезінфекційні засоби
- 4.15. Парафін для виготовлення гістологічних блоків.
- 4.16. Набори поліетиленових пакетів; наконечники для дозаторів одноразові.
- 4.17. Спиртівка (за кількістю лаборантів).
- 4.18. Стакан фарфоровий з товкачиком (різної ємності), ступка фарфорова з товкачиком. Сітка азбестова (різних розмірів).
- 4.19. Скла предметні; скла покривні (по одному на кожний об'єкт дослідження).
- 4.20. Канцелярські вироби та приладдя (папір, зошити, ручки, олівці, блокноти, маркери, лінійки тощо).

5. ГОСПОДАРСЬКИЙ ІНВЕНТАР

- 5.1. Баки, відра з кришками, тази, ємності (емальовані з кришками).
- 5.2. Гідропульт або інший розпилювач.
- 5.3. Інструменти та приладдя для прибирання приміщень.
- 5.4. Машина пральна.
- 5.5. Набір господарських інструментів (дрель, столярна пила, сокира, рубанок, молоток, плоскогубці, напилки, викрутки, гайкові ключі, лещата тощо), драбина.
- 5.6. Вогнегасник (відповідно до нормативів).

- 5.7. Плита електрична або газова.
- 5.8. Пилесос для вологого прибирання.

6. БІЛИЗНА І М'ЯКИЙ ІНВЕНТАР

- 6.1. Клейонка медична, простирадло.
- 6.2. Рушники, вата.
- 6.3. Халат медичний, ковпак медичний, маска медична, респіратор (на кожного співробітника).
- 6.4. Спеціальний одноразовий одяг і спеціальне взуття для роботи з інфікованими трупами і трупним матеріалом.
- 6.5. Фартух; клейонка підкладна.
- 6.6. Калоші (чоботи) гумові або пластикові (на кожного співробітника).
- 6.7. Рукавички хірургічні гумові (на кожного співробітника).
- 6.8. Рукавички кевларові (на кожного співробітника).
- 6.9. Нарукавники (на кожного співробітника).
- 6.10. Окуляри захисні (або спеціальні екрани для обличчя) (на кожного співробітника).
- 6.11. Спеціальні набори (комплекти) одягу, захисні засоби і епідукладка для роботи при виявленні особливо небезпечних інфекцій (не менше трьох наборів на кожне відділення або лабораторію).
- 6.12. Пластикові пакети різних розмірів.
- 6.13. Пакети для утилізації біологічних відходів.
- 6.14. Пакети для пакування і перевезення тіл померлих.
- 6.15. Предмети (комплекти) непромокаючого одягу і взуття.
- 6.16. Предмети (комплекти) теплового одягу і взуття.
- 6.17. Постільна білизна відповідно до кількості чергувань.

7. АВТОТРАНСПОРТ

- 7.1. Автомобіль легковий службовий для виїздів у райони області.
- 7.2. Автомобіль санітарний службовий для перевезення реактивів та обладнання.
- 7.3. Автомобіль санітарний службовий для забезпечення цілодобового перевезення тіл померлих (не менше трьох автомобілів на один пост цілодобового чергового).

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Державні будівельні норми України В.2.2-10-2001 "Заклади охорони здоров'я".
2. Котуза А.С. Теоретичні засади розбудови патологоанатомічної служби України в сучасних правових і економічних умовах України / А. С. Котуза, Л. Г. Роша // Вісник проблем біології і медицини. – 2015. – С. 318 – 327.
3. Наказ МОЗ України від 12.05.1992 р. № 81 "Про розвиток та удосконалення патологоанатомічної служби в Україні".
4. Наказ МОЗ України від 31.10.2011 р. № 737 "Про затвердження табелів оснащення медичною технікою та виробами медичного призначення патологоанатомічного центру".
5. Наказ Міністерства праці та соціальної політики України й МОЗ України від 05.10.2005 р. № 308/519 "Про впорядкування умов оплати праці працівників закладів охорони здоров'я та установ соціального захисту населення".
6. Постанова Верховної Ради України від 12.09.1991 р. № 1545-ХІІ "Про порядок тимчасової дії на території України окремих актів законодавства Союзу РСР".
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 17 вересня 1996 р. № 1138 "Про затвердження переліку платних послуг, які надаються в державних закладах охорони здоров'я та вищих медичних закладах освіти".

Виробничо-практичне видання

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця
Івано-Франківський національний медичний університет
КУ «Одеське обласне патологоанатомічне бюро»
КЗ ЛОР «Львівське обласне патологоанатомічне бюро»
КЗ КОР «Київська обласна клінічна лікарня»

Укладачі: В.А. Діброва, С.Г. Гичка, П.В. Кузик, М.М. Багрій, В.П. Бурлаченко,
Б.Й. Рібун, І.І. Сидоренко, П.П. Снісаревський.

**ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ЗАКЛАДІВ І ПІДРОЗДІЛІВ
ПАТОЛОГОАНАТОМІЧНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ**

Методичні рекомендації